

Nota Veilig uitgaan

Evaluatie cameratoezicht, opsomming bestaande aanpak en voorstellen voor nieuwe maatregelen.

INHOUDSOPGAVE

1.	Inleiding	3
1.1	Aanleiding nota.....	3
1.2	Prioriteit veilig uitgaan.....	4
1.3	Uitgangspunten veilig uitgaan	4
1.4	Doelstelling veilig uitgaan	5
1.5	Interventiestrategie.....	5
1.6	Relevante ontwikkelingen.....	5
1.7	Flankerende beleid	6
2.	Veiligheidsanalyse uitgaansgebied.....	7
3.	Actieplan veilig uitgaan	8
3.1	Bestaande aanpak van onveiligheid tijdens uitgaan.....	8
3.2	Communicatie en voorlichting.....	10
3.3	Best practices en andere aanbevelingen.....	10
3.4	Nieuwe maatregelen.....	12
3.4.1	Continuering én uitbreiding cameratoezicht.....	12
3.4.2	Doorgaan extra inzet Horeca Interventie Team.....	13
3.4.3	Inzet particuliere toezichthouders.....	13
3.4.4	Deurbeleid, huisregels en goede portiers.....	14
3.4.5	Inzet gemeentelijke toezichthouders	14
3.4.6	Stadsstewards als toezichthouder	15
3.4.7	Alcoholtesten voor uitgaanspubliek	15
3.4.8	Uitvoeren project 'Wakkere ouders'	16
3.4.9	MuniSafe Project en gratis Wi-Fi.....	16
3.4.10	Vernieuwing van de veilig uitgaan borden.....	16
3.4.11	Verlichting, toiletten en kwaliteit openbare ruimte	17
3.4.12	Burgers beter betrekken.....	17
3.4.13	Aanpak van drugs	18
3.4.14	Handhaven van bestaande sluitingstijden.....	19
3.4.15	Geen bezoekers meer onder de 16 jaar.....	19
3.4.16	Inzet stichting R.....	19
3.4.17	Jeugdtoezichthouders.....	20
3.4.18	Zintuigbeïnvloeding	20
3.4.19	Samenwerking met ziekenhuizen	20
3.5	Slotbeschouwing.....	21
4.	Organisatie, coördinatie en begroting	22
4.1	Bestuurlijke coördinatie	22
4.2	Ambtelijke coördinatie van het veiligheidsbeleid.....	22
4.3	Begroting.....	22
4.4	Planning en control	22
	BIJLAGE 1: Veiligheidsanalyse	23
	Geregistreerde onveiligheid	23
	Gerapporteerde onveiligheid	24
	Jeugdmonitor en veilig uitgaan	25
	Jongeren en veilig uitgaan.....	25
	Onderzoek 'uitgaan in Hilversum'	26
	Bevindingen jongerenwerkers Versa.....	27
	Bevindingen cameratoezicht centrum	27
	Cameratoezicht Stationstunnel.....	28
	EINDNOTEN	30

1. INLEIDING

Kansen. Hilversum is dé mediastad van Nederland, de grootste gemeente in de regio Gooi en Vechtstreek en de belangrijkste plaats in het Gooi. Hilversum heeft ruim 85.000 inwoners en een oppervlakte van 46 km². Hilversum heeft veel jonge monumenten en een aansprekende moderne architectuur en is trots op het prachtige omringende groen en vooral op de talrijke multimediabedrijven. Hilversum is een stad met een veelzijdig samengestelde bevolking, vol leven, stijl en kwaliteit, met goede voorzieningen en een aantrekkelijk woonklimaat.

Een onderdeel van die aantrekkelijkheid en positie als centrumgemeente wordt gevormd door de horeca. Het uitgaansgebied in het centrum is hét visitekaartje van Hilversum. Het uitgaansgebied wordt goed bezocht. Het is aantrekkelijk voor een breed publiek en dat moet zo blijven. Zo'n 56% van de inwoners van Hilversum gaat wel eens uit in het centrumgebied, waarvan 22% naar een café of discotheek. Naast theaters, bioscopen en restaurants zijn er ook diverse andere horecagelegenheden om uit te gaan. Er zijn zo'n 327 horecazaken in Hilversum, waaronder 52 cafés, 7 nachtzaak, 40 restaurants en 9 coffeeshops.

Bedreigingen. Uitgaansvoorzieningen hebben over het algemeen een positief effect op de sfeer in de gemeente. Maar er kunnen zich ook specifieke veiligheidsproblemen juist rond horeca voordoen, zoals geweldpleging, overlast en vernielingen. Sommige horecabezoekers reageren agressief, vaak onder invloed van alcohol en soms drugs. Uitgaansgeweld komt voor in horecazaken zelf, in de openbare ruimte van het uitgaansgebied en op routes van en naar het horecaconcentratiegebied. Misdrijven vormen een bedreiging voor een gezellig, veilig en aantrekkelijk uitgaansklimaat. Dit is voor iedereen nog eens extra duidelijk geworden na diverse geweldsdelicten en landelijke publiciteit in 2012, ook al waren ze niet allemaal horecagerelateerd. Het gemeentebestuur vindt alle voorvallen van geweld, diefstal en vernielingen onacceptabel. Elk delict is er één teveel. Juist daarom staat veiligheid in Hilversum hoog op de agenda. Niet alleen op de wensenlijst van bewoners, maar ook op de politieke agenda, het collegeprogramma, de agenda van de politie, bij het Openbaar Ministerie en in de media.

Oplossingen. Veilig uitgaan is een gezamenlijke verantwoordelijkheid die vraagt om een structurele samenwerking tussen alle betrokken partijen. En niet alleen instanties, organisaties of ondernemers, maar vooral ook bewoners, jongeren en hun ouders. In Hilversum is al jaren geleden begonnen om deze samenwerking vorm te geven. Het horecaoverleg en de werkgroep Veilig uitgaan zijn daarbij de belangrijkste lokale samenwerkingsverbanden. De doelstellingen zijn sinds de oprichting hetzelfde gebleven, maar de omstandigheden zijn wel veranderd. Geweld is een groot maatschappelijk probleem, dat zich ook in het uitgaansleven manifesteert. Het wordt tijd om nóg duidelijker grenzen te trekken en alle vormen van geweld, ordeverstoringen, overlast en discriminatie te voorkomen of tegen te gaan. Maar ook om de samenwerking scherper en minder vrijblijvend te maken.

Het realiseren van een veilige uitgaansomgeving is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van burgers, gemeente, politie, horecaondernemers en Openbaar Ministerie.

1.1 Aanleiding nota

In discussie met de gemeenteraad over veilig uitgaan en cameratoezicht is in 2012 een aantal toezeggingen gedaan om meer inzicht te bieden in de problemen én oplossingen. Er is toen een risicoanalyse toegezegd, een vervolgotitie, een visie en extra acties om horeca-exploitanten beter te betrekken. Verder is in september 2012 besloten het college op te dragen een notitie te vervaardigen met het oog op de definitieve besluitvorming op het veiligheidsbeleid in de binnenstad en deze in mei 2013 met de raad te evalueren. Deze nota is het gevraagde product.

1.2 Prioriteit veilig uitgaan

Veilig uitgaan is en blijft een belangrijk speerpunt binnen het Integraal veiligheidsplan 2011-2014. Dwarsverbanden zijn er met name met thema Veilig winkelgebied, thema Overlastgevend jeugd, thema Jeugd, alcohol en drugs en thema Brandveiligheid.

In 1996 heeft het gemeentebestuur van Hilversum het eerste Integraal veiligheidsplan (IVP) vastgesteld. Sinds 1998 heeft het thema 'veilig uitgaan' prioriteit in Hilversum. Al in 1999 kwam de werkgroep Veilig uitgaan bijeen om actie te ondernemen en het uitgaan in het centrum van Hilversum te bevorderen. De afgelopen jaren heeft dit geleid tot meer toezicht, aanpak alcoholmisbruik, extra politie-inzet, meer verlichting, betere samenwerking tussen horecabedrijven, meer controle door de brandweer, introductie van een veiligheidsscan voor individuele horecazaken, aanpak van zinloos geweld, aanpak wildplassen (de belangrijkste risicofactor voor uitgaansgeweld), regels voor terrassen en aanpak van wapenbezit (inclusief messen en daarop lijkende scherpe voorwerpen).

In 2004 leidde de samenwerking tot het convenant Veilig Uitgaan. Tientallen horecaondernemers hebben dit ondertekend, net als afdeling Gooi van de Koninklijke Horeca Nederland, de regiopolitie Gooi en Vechtstreek, het Openbaar Ministerie en uiteraard de burgemeester als bestuurlijke coördinator. In 2005 en 2007 zijn de afspraken verder uitgewerkt. In 2011 zijn de afspraken nog eens aangescherpt met de ondertekening van het convenant 'Veilig en Gezond Uitgaan in Hilversum'. Inmiddels doen 41 horecaondernemers uit het centrum mee.

1.3 Uitgangspunten veilig uitgaan

De uitgangspunten zijn vuistregels en principes die worden gehanteerd bij het veiligheidsbeleid en de uitvoering. Met elkaar vormen ze een recept voor actie.

- 1) De gemeente heeft de verantwoordelijkheid voor de aanpak van criminaliteit en overlast in de openbare ruimte (openbare orde) en tevens een stimulerende rol naar horecaondernemers toe om gezamenlijk de veiligheid van hun bedrijven te optimaliseren.
- 2) Het toezicht in het uitgaansgebied is primair voorbehouden aan de politie. Aanvullend toezicht kan alleen onder operationele regie van politie.
- 3) Horecaondernemers vullen hun deilverantwoordelijkheid voor de veiligheid in het uitgaansgebied in door het hanteren van zichtbare huisregels, het aanstellen van portiers (bij nachtzaken verplicht). De portiers moeten voldoen aan de eisen gesteld in de wet. Zij zijn de uitvoerders van het 'deurbeleid' en houden toezicht in de inrichting zowel als in de directe omgeving daarvan.
- 4) Het uitgaanspubliek wordt zoveel mogelijk betrokken bij het verbeteren van de veiligheid. Door burgers te betrekken bij de aanpak van onveiligheid wordt ten eerste bevorderd en gestimuleerd dat juist de door hen ervaren problemen worden aangepakt en ten tweede dat zij zich betrokken (gaan) voelen bij de veiligheidsproblemen.
- 5) Bij schade wordt er herstelgerechtigheid toegepast: degene die bewust of onder invloed van drugs dan wel alcohol iets vernielt of schade veroorzaakt, moet dat vergoeden. Daders moeten worden geraakt waar het pijn doet: in hun portemonnee en tijd. In geval van jeugdige daders worden de ouders betrokken (zolang ze thuiswonen, maximale leeftijd 23 jaar).
- 6) Het toelatingsbeleid van de individuele horecaondernemer dient helder en voor één uitleg vatbaar te zijn, bij het publiek bekend te zijn en mag niet discriminerend zijn. Het beleid is tevens gericht op het handhaven van de kwaliteit van het verblijf in de inrichting en op het voorkomen van geweld en het weren van wapens en drugs, in welke vorm dan ook, buiten de inrichting. Om verplaatsingseffecten te voorkomen wordt het beleid in zoveel mogelijk horecabedrijven toegepast.
- 7) Het uitvoeren van een consequent ontzeggingenbeleid, maakt onderdeel uit van het veilig en gezond uitgaan in Hilversum. Dit is vastgesteld in het Protocol Collectieve Horecaontzegging Hilversum,
- 8) Cameratoezicht wordt ingezet als dit noodzakelijk is voor de handhaving van de openbare orde. Daarbij is de doelstelling van cameratoezicht in Hilversum het gevoel van veiligheid van burgers te vergroten, de overlast te verminderen, het aantal geweldsmisdrijven te verminderen, daling van de criminaliteit en als sluitstuk het verbeteren van de opsporing en vervolging van daders.

1.4 Doelstelling veilig uitgaan

De algemene doelstelling staat al in het collegeprogramma en het Integraal veiligheidsplan 2011-2014: (zie eindnoot 1, laatste pagina van deze nota): "Wij willen bereiken dat alle Hilversummers zich veilig voelen en zo veilig mogelijk zijn. We kiezen voor een veiliger Hilversum met een daadkrachtige aanpak van overlast en criminaliteit, waarbij bewoners goed worden betrokken bij plannen en er snel door de overheid, burgers en bedrijven wordt ingegrepen bij veiligheidsinbreuken." De doelstelling voor het thema veilig uitgaan staat hieronder.

Doel	- Verlaging van de onveiligheidsgevoelens tijdens het uitgaan in het centrum. - Verlaging van het aantal mishandelingen en bedreigingen tijdens het uitgaan.
-------------	--

Indicatoren (daadwerkelijke scores staan op blz. 24).

- 1) Percentage van de bevolking dat zich doorgaans onveilig op straat voelt in het centrum (bron: Omnibusenquête).
- 2) Percentage bewoners dat zich wel eens onveilig voelt rondom uitgaansgelegenheden en in het centrum (bron: iVM).

1.5 Interventiestrategie

Bij de aanpak moet er worden gekozen voor een interventiestrategie. Het onderscheid is belangrijk omdat het doel de mate van inzet bepaalt. Als de ambitie het 'voorkomen' van problemen is, dan zijn andere acties nodig dan bij de strategie van gedogen of accepteren. Er zijn in het algemeen vier strategieën.

1. De problemen worden geaccepteerd of gedoogd en alleen bij excessen wordt er opgetreden.
2. De problemen worden in omvang beperkt om het beheersbaar te houden.
3. De problemen worden door gezamenlijk optreden van meer partijen teruggedrongen.
4. De problemen zijn volstrekt onaanvaardbaar en moet worden uitgebannen of worden voorkomen.

De afgelopen collegeperioden is gekozen voor het beheersen en tegelijkertijd terugdringen van onveiligheid in het uitgaansgebied. Sinds anderhalf jaar zit de nieuwe en gewenste koers duidelijk meer op 'uitbannen'. Dat blijkt bijvoorbeeld al uit het raadsvoorstel over cameratoezicht van september 2012. Daarin wordt gesteld: "Uitgangspunt is dat de veiligheidssituatie op de Groest voor iedereen gegarandeerd moet zijn. Daarmee bedoelen we niet alleen dat elk geweldsincident onacceptabel is, maar ook dat er een algemeen gevoel van veiligheid moet zijn." De interventiestrategie 'uitbannen' heeft ook gevolgen voor de extra maatregelen en aanpak voor de komende periode. Zie §3.4 op blz. 12.

1.6 Relevante ontwikkelingen

Veiligheid is niet iets wat je als gemeente produceert. Veiligheid is de resultante van omstandigheden, van de verhouding tussen mensen en van de gemoedsrust bij de mensen. Veiligheid wordt in de eerste plaats in huis, op het werk, op school, in de wijken, enz. gerealiseerd. Veiligheid bevorderen is het product van de onderlinge afstemming en de samenwerking tussen burgers met een groot aantal diensten en overheidsorganen. De samenwerking staat wel onder druk, mede door de bezuinigingen en het streven naar een zelfredzame samenleving. Bezuinigingen op gebied van andere portefeuilles, vakgebieden en in de strafrecht- en zorgketen hebben invloed op de veiligheidszorg. Daarnaast heeft de horeca het moeilijk. Nederland zit sinds 2008 in een recessie en de horeca is de branche die daar het eerste en meeste last van heeft. Veel ondernemers steken hun tijd en energie in de operationele exploitatie van hun bedrijf.

Nationale politie: vanwege de nieuwe Politiewet is in 2013 de regionale eenheid Midden Nederland ontstaan. Hilversum maakte altijd onderdeel uit van de politieregio Gooi en Vechtstreek, die inmiddels is gefuseerd met Flevoland en Utrecht tot Midden Nederland. Door de komst van een regioburgemeester is de burgemeester van Hilversum geen korpsbeheerder meer. Verder wil de minister burgemeesters en officieren van Justitie, die het gezag hebben over de politie, meer invloed geven op de taakuitvoering en de capaciteit van de politie. De nationale politie mag geen negatieve gevolgen hebben voor het toezicht in het uitgaansgebied.

Sociale media. De opmars van sociale media in de wereld van veiligheid, criminaliteitspreventie, handhaving en toezicht is noemenswaardig. Bewoners worden coproducten van de veiligheidszorg: als extra ogen en oren voor de politie, bij acties tegen overlast of verloedering en uiteraard bij het nemen van preventieve maatregelen. Daarnaast krijgen steeds meer bewoners een taak als informatieverstrekker, bijvoorbeeld via deelname aan projecten zoals Burgernet. Zo zijn er al speciale app's waarmee veiligheidsnieuws kan worden gevolgd. Met één druk op de knop kan contact worden gelegd met alarmnummers. Verder is het mogelijk beeldmateriaal van een ernstig misdrijf direct naar de politie te uploaden. Ook zien we steeds vaker campagnes om smartphones te gebruiken in de strijd tegen misdaad. De sociale media bieden een uitbreiding van het arsenaal aan informatietechnologieën voor betere communicatie met bewoners, bezoekers en ondernemers in Hilversum.

Nieuwe wet- en regelgeving.

Per 1 januari 2013 is de gewijzigde Drank- en Horecawet in werking getreden. Daarnaast wordt het Coffeeshopbeleid aangepast en staat het Prostitutiebeleid op de rol om aangepast te worden. De nieuwe horecawetgeving draagt bij aan het terugdringen van alcohol gerelateerde overlast onder jongeren en stelt de gemeente zelf in staat om het toezicht van de Drank- en Horecawet uit te voeren. Hierbij wordt regionaal (met de gemeenten Gooi en Vechtstreek) samengewerkt. Voor 1 januari 2014 zal de gemeente een nieuwe paracommerciële verordening opstellen.

1.7 Flankerende beleid

Een belangrijk aspect van de visie van de gemeente Hilversum op integrale veiligheid is de explicitering van beleidsprocessen die hetzij op één of andere manier doorwerken in het veiligheidsbeleid, hetzij worden beïnvloed door dit beleid. De belangrijkste flankerende beleidsprocessen staan in:

- het convenant 'Veilig en gezond uitgaan in Hilversum' (hierna verder te noemen als convenant);
- het actieplan van het project Samen aan de Slag;
- de jaarplannen van de politie (Veiligheidsstrategie Midden Nederland);
- de beleidsplannen van het OM;
- het Coffeeshopbeleid, het Integraal horecabeleid en het Evenementenbeleid;
- het brandweerbeleidsplan Gooi en Vechtstreek (brandveiligheid horeca en evenementen);
- het protocol Collectieve horecaontzegging.
- de Algemene Plaatselijke Verordening;
- de Programmabegroting van de gemeente Hilversum;
- het jaarplannen van de gemeentelijke afdeling Vergunningen en Handhaving;
- het jeugdbeleid van de gemeentelijke afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling;
- het Lokaal Preventief gezondheidsbeleid.

Terrasje op de Groest.

2. VEILIGHEIDSANALYSE UITGAANSGEBIED

Er is gekeken naar een brede mix aan databronnen om zicht te krijgen op de veiligheidssituatie in het uitgaansgebied van Hilversum. De uitgebreide informatie staat in Bijlage 1 op blz. 23. Uit de beschikbare onderzoeken blijkt dat de feitelijke criminaliteit niet is gestegen. De politiecijfers over geweld, bedreiging en mishandeling in het centrum en op de Groest laten in meerjarenperspectief een dalend verloop zien. Tegelijkertijd zijn de onveiligheidsgevoelens niet gedaald. Ook de doelstellingen uit het IVP zijn nog niet behaald.

Politiecijfers: Uit politiegegevens blijkt dat er jaarlijks gemiddeld zo'n 14 zware mishandelingen plaatsvinden in het centrumgebied van Hilversum. Dit is inclusief huiselijk geweld en burenruzies in het centrum. Op de Groest hebben we het over zo'n 6 zware mishandelingen per jaar (inclusief de delicten buiten de uitgaanstijden). Ten opzichte van 2009 viel het aantal voorvallen in 2012 mee. Ten opzichte van 2011 was er echter bij diverse delicten sprake van een stijging.

Veiligheidsgevoelens: Zo'n 1 op de 3 Hilversummers voelt zich wel eens onveilig in het centrum en rondom uitgaansgelegenheden. Van de Hilversummers die uitgaan in het centrum van Hilversum geeft een zeer grote meerderheid aan zich veilig te voelen. Dit percentage is in de loop van de jaren ook vrij stabiel. Verder voelen met name jongeren tot en met 24 jaar zich onveilig in het centrum van Hilversum tijdens het uitgaan.

Onderzoek in Hilversum: Het merendeel van de geweldsdelicten in het uitgaansgebied vindt buiten de horecazaken plaats, met name tussen één uur en drie uur 's nachts. Het uitgaansgeweld bestaat vooral uit slaan, schoppen en het uitdelen van (kop)stoten. De daders zijn bijna altijd mannen, overwegend in de leeftijd van 18 tot 24 jaar. De aangehouden geweldplegers komen in de meeste gevallen uit de directe omgeving van Hilversum. Ook zijn zij in veel gevallen al vaker voor soortgelijke geweldsincidenten of overlast aangehouden. In bijna een kwart van gevallen vindt het geweld plaats in groepsverband. Als oorzaken van geweld worden genoemd: de inrichting en verzorging van horecagelegenheden en de communicatieve vaardigheden van portiers. Ook de publieke ruimte is een risicofactor, zoals kapotte straatverlichting, veel bomen, losstaand terrasmeubilair, afwezigheid van voldoende openbare toiletten en onleesbare gebiedsregels.

Inventarisatie jongerenwerk: In december 2012 en januari 2013 is er door Versa Welzijn onderzoek gedaan naar de aard en omvang van jongerenoverlast op de Groest en omgeving. Er zijn geen duidelijk afgebakende jongerengroepen gevonden. Ook zijn er geen jongeren gesignaleerd die opzettelijk zorgen voor overlast of hinder, of bewust zich manifesteren op een manier die bij anderen als bedreigend kan worden ervaren. Wel zijn veelal kleine groepjes vrienden geconstateerd die op weg van en naar horeca op de Groest, met de intentie daar uit te gaan. Na sluitingstijd verandert het beeld omdat alle jongeren en volwassen horeca bezoekers tegelijk op de Groest aanwezig zijn.

Cameratoezicht: Gemiddeld gaat de politie zo'n 12 keer per weekend op situaties af die door de camera's worden geregistreerd. Deze situaties lopen uiteen van wildplassers tot verdachte situaties (bijvoorbeeld groepjes die op de Groest heen en weer blijven lopen, maar ook klanten die geweigerd worden bij een kroeg waarna een discussie ontstaat) tot alcoholgebruik op straat en ruzies. De politie wordt door de camera's ook geattendeerd op mensen die erg dronken zijn en op straat in elkaar zakken. Ze kan hier snel op reageren en aan deze mensen eerste hulp verlenen, mocht dit nodig zijn. Een ander voordeel van de camera's blijkt de preventieve en de-escalerende werking te zijn. De politie spreekt mensen aan op hun vervelende gedrag en wijst ze erop dat ook al is er geen gele jas in de buurt ze toch in de gaten worden gehouden door de camera's. Dit is voornamelijk te merken aan het aantal wildplassers dat is gedaald.

3. ACTIEPLAN VEILIG UITGAAN

Voor het terugdringen van de onveiligheidsbeleving is veel meer nodig dan enkel het verminderen van de feitelijke criminaliteit. De centrale vraag is dan ook: hoe zorg je ervoor dat de burgers, bezoekers en bedrijven niet alleen veilig zijn, maar zich ook nog eens veilig voelen? In dit hoofdstuk staat daarom de aanpak van problemen centraal. We weten wat we willen bereiken (hoofdstuk 1), we kennen de veiligheidssituatie (hoofdstuk 2) en we hebben inzicht in de bestaande acties en projecten. Welke extra maatregelen zijn er nodig? En doen we de goede dingen & doen we de dingen wel goed?

3.1 Bestaande aanpak van onveiligheid tijdens uitgaan

Het is niet moeilijk om veel nieuwe projecten te bedenken. Van groot belang is het om ook door te gaan met -en afmaken van- het bestaand beleid. Dit lijkt minder spectaculair, maar getuigt wel van consistentie en ook van de wil om de (al eerder) vastgelegde resultaten te bereiken. Vandaar een overzicht.

☑ **Het convenant 'Veilig en gezond uitgaan in Hilversum'** (hierna te noemen convenant). Er is al jaren een samenwerking tussen alle betrokken partijen rond veilig uitgaan (horecaondernemers, Koninklijk Horeca Nederland, politie, brandweer, Openbaar Ministerie, gemeente). Het overleg heeft geleid tot aanscherping van de handhaving, extra inzet van de politie, verscherpt toelatingsbeleid minderjarigen, extra verlichting op de Groest, drugs uit de horeca, toezicht in de bedrijven, toezicht op portiers, bestrijden van glas- en geluidsoverlast, particulier cameratoezicht, voorlichtingscampagnes en huisregels voor horeca. Het convenant is in 2011 aangescherpt, waarbij de individuele en collectieve horecaontzeggingen voor toegang tot horecazaken zijn ingevoerd. Deze ontzeggingen worden opgelegd aan bezoekers die overlast en erger veroorzaken in het uitgaansleven. Bij overtreding van een toegangsverbod of herhaalde aanmaning tot het verlaten van het horecapand, doet de betreffende horecaondernemer die de huisvredebreuk heeft geconstateerd, aangifte bij de politie. Bij het opleggen van een collectieve horecaontzegging wordt aan de overtreder de toegang tot alle aangesloten horeca geweigerd voor een veelal langere periode.

☑ **Pilot cameratoezicht.** Publiek cameratoezicht is wettelijk geregeld in artikel 151c Gemeentewet en wordt in bijna een kwart van de Nederlandse gemeenten ingezet. Bekend uit evaluaties is dat camera's niet zozeer tot een reductie van de hoeveelheid geweld leiden (het betreft immers ook geweld waarbij vaak alcohol en drugs in het spel is) maar wel de signalering en daaropvolgende repressie belangrijk versnellen. Via de APV heeft de gemeenteraad in 2010 ingestemd met de mogelijkheid tot het plaatsen van camera's in Hilversum. De gemeenteraad heeft in september 2012 ingestemd met een pilot cameratoezicht in het uitgaansgebied van Hilversum. Er is begin oktober gestart met zes camera's op de Groest. De beelden worden tijdens uitgaansavonden live bekeken. De pilot loopt tot mei 2013.

☑ **Inzet politie.** In het kader van de Integrale aanpak speelt de politie ook een belangrijke rol. In Hilversum is een aantal agenten belast met de veiligheid in het horeca-gebied. In het weekend zijn er horeca-koppels in het centrumgebied om de veiligheid te waarborgen en waar nodig op te treden. Begin 2011 is de politie begonnen met een nieuw Horeca Interventie Team (HIT) in Hilversum. Dit team is tot stand gekomen na afspraken die gemaakt zijn in het convenant. De focus van het HIT ligt op het voorkomen en bestrijden van geweld, overlast, vernielingen en het nuttigen van alcohol op locaties waar dit verboden is. Ook worden enkele keren per jaar grote nachtcontroles georganiseerd. Door naast het reguliere toezicht van de politie proactief op te treden wordt getracht incidenten te voorkomen en waar nodig streng op te treden. In samenwerking met de horecaondernemers en het uitgaanspubliek wordt er vroegtijdig gesignaleerd om escalaties te voorkomen. Gedurende de pilotperiode cameratoezicht heeft de politie besloten extra personeel in te zetten (extra boven het afgesproken aantal in het convenant).

✓ **Aanpak van alcoholmisbruik.** De gemeente Hilversum werkt samen met de GGD, de verslavingszorg Jellinek/Mentrum, GGZ-Symfora, de politie, het Trimbos instituut en andere regiogemeenten. In Hilversum worden mystery guest acties uitgevoerd bij horeca, supermarkten en slijterijen. In regionaal verband loopt het project Samen aan de slag. Het doel is om het riskante alcoholgebruik onder jongeren aan te pakken. Het project richt zich op diverse settings, waar jongeren in contact met alcohol komen, zoals thuis, openbare ruimte, school, horeca, paracommerciële horeca en sportkantines. Behalve voorlichting worden regelgeving en handhaving ingezet. Bekend is dat alleen een mix van interventies effect sorteert en voorlichting alleen niet. Er worden ook regelmatig integrale veiligheidscontroles uitgevoerd in de horeca (door politie, brandweer, milieu-inspecteurs en toezichthouders van Bouwen en wonen). De taken van de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA) zijn overgegaan naar de gemeente, zie ook paragraaf 3.4.

✓ **Aanvullend toezicht.** In het convenant is expliciet vastgelegd dat het toezicht in het uitgaansgebied voorbehouden is aan de politie. Aanvullend aan dit politietoezicht is besloten voor de inzet van particuliere toezichthouders in het horecaconcentratiegebied Groest en omstreken. De toezichthouders vallen onder de operationele regie van de politie, zie 'uitgangspunten' op blz. 4. Het gaat om twee mensen die in totaal zo'n 40 uur per week aanvullend toezicht houden tijdens uitgaansavonden. Deze vorm van aanvullend toezicht brengt de nodige kosten met zich mee (zo'n € 1.700 per week). In het verleden zijn ook andere vormen van aanvullend toezicht in het uitgaansgebied ingezet zoals de SUS-ploeg in 2010. Dit was een samenwerkingsverband tussen de horeca, politie, Versa en gemeente.

✓ **Handhaving overtreding wetgeving.** Er mag in horecazaken geen alcohol aan jongeren onder de 16 jaar worden verstrekt en geen sterke drank aan jongeren onder de 18 jaar. Deze leeftijden gaan vermoedelijk nog verder omhoog. Na drie keer waarschuwen volgt tijdelijke sluiting. Deze controles vinden zo'n 8 tot 10 keer per jaar plaats en leiden tot actie conform het stappenplan voor handhaving. Daar waar nodig wordt er (schriftelijk) gewaarschuwd met begunstigtermijn, na constatering van (herhaaldelijke) overtreding volgt er bestuursdwang. Voor overtredingen van de Drank en Horecawet (afwezigheid leidinggevende, happy hours e.d.) worden er jaarlijks diverse schriftelijke waarschuwingen gegeven, bij enkele bedrijven leidt dit tot tijdelijke sluiting. Dit leidt ook tot grote bewustwording van de eigen verantwoordelijkheid onder horecaondernemers.

✓ **Handhaving van alcoholverbod** op indrinklocaties. In het centrum is het verboden om alcohol op straat te drinken. In 2009 is het beleid aangescherpt door het zogenaamde 'lik op stuk bij alcohol op straat'. De politie let daar streng op. Regelmatig worden er verschillende bekeuringen uitgeschreven. Op de paneelborden op de Groest is daar ook aandacht voor gevraagd, zoals 'Is alcohol op straat je € 60,- waard?' Verder voelt de jeugd zich onveiliger door de aanwezigheid van bepaalde groepen, die soms niet bij de horecazaken naar binnen mogen vanwege de leeftijd of het deurbeleid. Of niet naar binnen willen, maar gewoon in het gebied verblijven. Een deel van de jongeren drinken op straat hun meegebrachte alcohol op. Met het alcoholverbod in het centrum wordt hierop strak gehandhaafd.

✓ **Boete of Kanskaart.** Wanneer een jongere in een openbare ruimte betraapt wordt op het gebruik van alcohol dan krijgt hij/zij een boete. Er bestaat ook een mogelijkheid dat hij/zij in aanmerking komt voor het project Boete of Kanskaart. In dat geval wordt de jongere doorverwezen naar het Haltbureau die de jongere plus ouder een verplichte cursus over alcoholgebruik aanbiedt bij de verslavingszorginstelling Jellinek. In 2012 hebben 40 jongeren deze cursus moeten volgen omdat ze voor de Kanskaart kozen.

✓ **Gebiedsverboden.** Op basis van artikel 172a van de gemeentewet kan de burgemeester een gebiedsverbod, een groepsverbod en een meldingsplicht opleggen. Met de extra bevoegdheden kunnen nu personen die stelselmatig de orde in Hilversum verstoren strenger worden aangepakt. Ook kan sneller worden ingegrepen als raddraaiers regelmatig bewoners treiteren, zich hinderlijk gedragen of de boel vernielen. Het gebiedsverbod kan voor maximaal drie maanden opgelegd worden en maximaal drie keer verlengd worden. Tot nu toe hebben zo'n vijftien overlastgevende alcoholisten een gebiedsverbod gekregen voor het centrumgebied. Daarnaast is in november 2012 begonnen met het versturen van waarschuwingsbrieven aan personen die zich schuldig hebben gemaakt aan misdragingen in het uitgaansgebied. Er moet een dossier worden opgebouwd om iemand daadwerkelijk een gebiedsverbod op te leggen. De brief helpt daarbij. Onder het mom van een gewaarschuwd mens telt voor twee heeft de burgemeester in een korte tijd al twintig brieven verstuurd, veelal aan jongvolwassen mannen (zie ook veiligheidsanalyse op blz. 7).

3.2 Communicatie en voorlichting

Een veilig Hilversum betekent een gemeente waar inwoners prettig kunnen wonen en leven, waar ondernemers veilig hun zaak kunnen runnen en waar hard wordt opgetreden tegen criminaliteit en andere factoren die het veiligheidsgevoel in het geding brengen. Dat zijn de uitgangspunten van het communicatieplan veilig uitgaan dat samen met de politie en horeca is opgesteld.

Het is belangrijk om regelmatig aan de samenleving uit te leggen welke stappen er worden gezet om een veilig Hilversums uitgaansgebied te creëren. Dit is een taak van ons allemaal; gemeente, politie en horeca. Maar ook verbinding leggen met partijen die de veiligheid in Hilversum bevorderen en inwoners en ondernemers betrekken bij de plannen rondom veiligheid is hierbij van belang. De volgende acties zijn uitgevoerd:

- ludieke acties: horecaondernemers deelden stickers uit met een toepasselijke opdruk;
- participatieavond met jongeren in het Raadhuis en feest Gooise jongerenclub met thema veilig uitgaan;
- themabijeenkomst voor ouders over veilig uitgaan, georganiseerd door het CJG;
- portiers en barpersoneel droegen een t-shirt met de tekst Veilig Uitgaan;
- voorlichting aan middelbare scholieren over veilig uitgaan, jaarwisseling en alcohol gebruik;
- voorlichting aan alle horeca over de gewijzigde Drank- en Horecawet 2013;
- diverse interviews (horeca-ondernemers, beveiligers, Horeca Interventie Team van de politie);
- diverse persberichten over maatregelen die gemeente en politie treffen voor een veilig uitgaansgebied.

Na de media-aandacht voor de geweldsincidenten in het uitgaansgebied in 2012 is er een communicatieteam veilig uitgaan geformeerd dat bestaat uit communicatiemedewerkers van bovengenoemde partijen. Het komend jaar zal dit team verder communiceren over de maatregelen die we treffen om in Hilversum een gezellig en veilig uitgaansgebied te maken. Dit is vastgelegd in het communicatieplan Veilig Uitgaan. De communicatieacties vloeien voort uit twee scenario's. In 2013 richten we ons op scenario 1 (Pro-actief werken aan een gezellig en veilig uitgaansgebied in Hilversum). Als de aandacht voor Hilversum als onveilige uitgaansstad weer toeneemt, wordt scenario 2 opgestart (het beeld van Hilversum als onveilige plek komt terug in diverse media). Communicatiebudget is primair ondergebracht bij het budget voor de werkgroep Veilig uitgaan (zie blz. 22).

3.3 Best practices en andere aanbevelingen

Er is een aantal klassieke maatregelen die we kunnen inzetten om het uitgaansgebied veiliger te maken. Diverse andere gemeenten met horecaconcentratiegebieden doen dat ook. Er zijn vier categorieën, die goed op de situatie van Hilversum te projecteren:

- 1) Het voorkomen van situaties die criminaliteit uitlokken.
- 2) Het wegnemen van mogelijkheden tot het aanvoeren van excuses.
- 3) Het vergroten van de pakkans.
- 4) Het vergroten van de inspanning die nodig is voor het plegen van delicten of overlast.

Ad 1) Maatregelen om provocaties te verminderen.

Aanbevelingen: Het gaat om provocaties verminderen en geschillen voorkomen. Veel experts op het gebied van uitgaansgeweld zien de omgeving als het belangrijkste aanknopingspunt voor het voorkomen van geweld. Denk daarbij ook aan risicofactoren zoals donker, lawaai.

Huidige situatie: Er is in Hilversum al een sluitingstijdenregime. Het doel van dit beleid is om confrontaties tussen vertrekkende horecabezoekers te verminderen. Verder zijn er wel eens straten afgesloten om te voorkomen dat vernielingen worden aangericht door vertrekkende horecabezoekers. Door het afsluiten van een 'slooprouten' wordt het publiek via een andere route geleid die minder aanleiding geeft tot overlastgevend gedrag. Ook is gekeken naar taxibeleid en naar de veronderstelling is dat mensen in een schoon gebied minder geneigd zijn om normoverschrijdend gedrag te vertonen ('broken windows theory'). Naast een schone omgeving kan ook een 'hele omgeving' bijdragen aan de vermindering van overlast en vandalisme in het uitgaansgebied. De kreet 'schoon, heel en veilig' is van toepassing.

Advies: uit het onderzoek 'uitgaan in Hilversum' blijkt dat er op dit aspect nog winst kan worden behaald. Intensiveren dus van de aanpak. Nieuwe acties staan in de volgende paragraaf.

Ad 2) Maatregelen om excuses te verwijderen.

Aanbevelingen: Excuses wegnemen betekent regels stellen, instructies plaatsen, naleving bevorderen en ontmoedigen van gebruik van alcohol en drugs.

Huidige situatie: In Hilversum gebeurt dit met campagnes tegen zinloos geweld en rond veilig uitgaan. De horeca heeft ook gedragsregels / huisreglementen opgesteld.

Hilversum heeft een terrassenbeleid en evenementenbeleid. De Boete en Kanskaart wordt ingezet en er wordt voorlichting gegeven over gedrag. De horecaontzegging is ingevoerd (een individuele horecaontzegging is een ontzegging van de toegang tot het horecabedrijf waar een persoon zich heeft misdragen. De collectieve horecaontzegging is een ontzegging van de toegang tot de aangesloten horecabedrijven voor een persoon voor een bepaalde tijd). In Hilversum wordt het gebruik van alcohol en drugs ontmoedigd (ook thema in het convenant). Openbare urinoirs worden ingezet om wildplassen te voorkomen.

Advies: Intensiveren van de aanpak. Er kan in het uitgaansgebied nog meer worden uitgedragen dat er een zero tolerance beleid geldt ten aanzien van drugs- en alcoholgebruik. In de volgende paragraaf staan enkele voorstellen om dit nader uit te werken, waaronder het aanwijzen van het centrumgebied in het kader van het blowverbod en het inzetten van drugshonden. Ook is het mogelijk om bezoekers /voetgangers te onderwerpen aan een alcoholtest, om op deze manier openbare dronkenschap in het gebied aan te pakken.

Ad 3) Maatregelen om risico's voor daders te vergroten.

Aanbevelingen: Vergroten pakkans door formeel toezicht, functioneel toezicht versterken, natuurlijk toezicht ondersteunen, weerbaarheid ondersteunen en anonimiteit verminderen.

Huidige situatie: We zetten in Hilversum extra politie in (HIT team), we hebben cameratoezicht, extra inzet van particuliere beveiliging, surveillance op de fiets, afstemming met portiers via speciaal portiersoverleg, verbetering straatverlichting op de Groest, de politie is al bezig met het vergemakkelijken van aangifte en meldingen, de horecatelefoon bestaat al jaren in Hilversum, het politiebureau staat op de Groest.

Advies: In deze categorie kan de bestaande inzet nog beter worden benut, zoals bijvoorbeeld door het inzetten van hulpmiddelen zoals apps in kader van de veiligheid .

Ad 4) Maatregelen rond extra controles.

Aanbevelingen: Criminaliteit bemoeilijken kan door acties zoals preventief fouilleren, controle op wapens, toegangscontrole en versteviging doelwitten (bewaakt parkeren).

Huidige situatie: Voor preventief fouilleren moet er echt een aanwijsbare problematiek zijn rond verboden wapenbezit, zoals o.a. steekwapens. Dit blijkt niet uit politiecijfers of concrete voorvallen in de afgelopen jaren. Er zijn wel de nodige acties ingezet om bijvoorbeeld het glasgebruik in de openbare ruimte te verminderen (vanuit veiligheidsoverwegingen valt aan te voeren dat gebroken glas als wapen kan worden gebruikt). Bij evenementen is er sinds enige jaren een glasverbod in de openbare ruimte. Daarnaast is er deurbeleid/toelatingsbeleid via het convenant opgesteld.

Advies: bestaande inzet continueren.

Gezellige terrassetjes op de Groest

3.4 Nieuwe maatregelen

Veilig uitgaan staat onverminderd hoog op de politieke agenda. Daarnaast lijken mediaberichten over voorvallen de gevoelens van onveiligheid aan te wakkeren. Daarom zijn er extra acties nodig, bovenop de bestaande maatregelen. Daarbij is lering getrokken uit eigen ervaring, maar ook uit de vorige paragraaf over 'best practices'. Tenslotte is het belangrijk haalbare projecten en activiteiten op te zetten. Haalbaar in de zin van realiseerbaar, handhaafbaar en uitvoerbaar? Zijn er voldoende middelen, geld en menskracht? Kunnen en willen de andere partners hun deel ook waarmaken?

3.4.1 Continuering én uitbreiding cameratoezicht

Er is veel onderzoek verricht naar de effecten van cameratoezicht in de openbare ruimte. De resultaten van onderzoeken en studies zijn niet eenduidig en staan soms haaks op elkaar. Doordat cameratoezicht vaak onderdeel is van een pakket aan maatregelen, is het moeilijk te beoordelen welke bijdrage cameratoezicht precies levert bij het terugdringen van criminaliteit en overlast.

Doel van cameratoezicht op de Groest is het verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid door vergroten van de mogelijkheden voor de handhaving van de openbare orde, door voorkomen en terugdringen van overlast en vandalisme en door het verhogen van de veiligheid en het veiligheidsgevoel van bewoners en bezoekers door het voorkomen en terugdringen van criminaliteit. Dit zijn allemaal doelstellingen waar nog geen concrete indicatoren aan zijn gehangen, mede vanwege de recordtijd van het invoeren van cameratoezicht. Het zal ook onevenredig veel tijd en kosten vergen om dit zodanig uit te voeren dat er gefundeerde conclusies kunnen worden getrokken en statistisch significant effecten kunnen worden ontdekt (gelet op de eisen rond betrouwbaarheid, validiteit, causaliteit en andere correlaties). De periode is tekort, er ontbreekt een geschikt en vergelijkbaar controlegebied en de macht van de kleine getallen gaat snel op. In plaats van de maatschappelijke effecten (outcome) kunnen we wel kijken naar de output (prestaties).

Effecten: Het blijkt dat cameratoezicht op de Groest de nodige successen heeft opgeleverd, zie 'Evaluatie cameratoezicht, De Groest en directe omgeving, Brunekreef Consultants, februari 2013) en zie blz. 27. Het heeft geleid tot het (tijdig) signaleren van onregelmatigheden én tijdig ingrijpen (handhaven). Vooral toezicht en handhaving tijdens uitgaansavonden verloopt volgens de politie efficiënter als gevolg van het cameratoezicht. Camerabeelden van delicten zijn ook bruikbaar bij de opsporing van daders en mogen in dat verband ook dienen als wettig bewijsmateriaal.

Conclusie: Het is niet aannemelijk dat door cameratoezicht nieuw uitgaansgeweld op de Groest wordt voorkomen.² Wel is een positief effect op veiligheidbeleving onder burgers te verwachten.³ Dit zal op zijn vroegst blijken eind mei 2013, als de resultaten van Omnibusenquête beschikbaar komen. In dat bevolkingsonderzoek zitten diverse vragen over uitgaan. Daarnaast verschijnt er in het eerste kwartaal van 2013 ook een nieuwe Jeugdmonitor (zie blz. 25) en wordt de uitslag bekend van de raadpleging van het speciale Hilversumse Burgerpanel, dat in maart is gevraagd naar hun mening over uitgaan in het centrumgebied van Hilversum.

Aanbeveling 1: Het is raadzaam om door te gaan met cameratoezicht. Dit sluit ook aan bij de aanbevelingen uit het onderzoek naar uitgaan in Hilversum (zie blz. 26). Daaruit blijkt dat meerdere risicofactoren aanwezig zijn binnen Hilversum die alle gezamenlijk bijdragen aan het ontstaan van uitgaansgeweld. Het ontbreken van camera's op straat was een van die factoren.

Aanbeveling 2: Het aantal camera's moet worden uitgebreid. De uitvoering hiervan geeft een completer cameragebied van de Groest en directe omgeving. Hierdoor komen enkele aanwezige aan- en aflooproutes naar de Groest, veelal ook als zogenaamde vluchtroutes gebruikt, binnen het cameragebied te vallen. Zie bijgevoegd rapport, evaluatie en advies van Brunekreef Consultants.

Aanbeveling 3: Cameratoezicht moet in eigen beheer worden gehouden. Er zitten meer nadelen dan voordelen bij het centraliseren van het live uitkijken van de camerabeelden. Dit blijkt ook uit andere regio's. Cameratoezicht levert het meeste rendement op als het wordt uitgevoerd door de organisatie die het meeste zicht heeft op de actuele feitelijkheden. In een centrale locatie ergens in de regionale politie-eenheid Midden Nederland worden de camerabeelden in een poel van zo'n tientallen camera's ondergebracht, waardoor de tijdsduur van feitelijk observeren wordt bekort. Ook zal het nodig zijn om extra kabelverbindingen aan te leggen naar de regionale centrale, met grote financiële gevolgen. Uit de evaluatie blijkt ook dat er een afzonderlijke cameratoezichtruimte nodig is in het politiebureau op de Groest. Deze aanbeveling wordt in overleg met de politie uitgevoerd en kost geen extra geld.

Financiën:

- Aanbeveling 1, doorgaan met cameratoezicht in het uitgaansgebied, kost jaarlijks € 73.000 aan exploitatiekosten. Dit bedrag is inclusief beheer, onderhoud, live uitkijken van beelden (€ 31.000 per jaar) en kapitaallasten. Geadviseerd wordt dit in de meerjarenbegroting op te nemen. Voor 2013 is een bedrag nodig van € 20.000 voor de resterende maanden (mei tot en met december).
- Aanbeveling 2, de uitbreiding van het cameratoezichtsgebied met negen camera's. Dit betreft vijf nieuwe camera's op de Groest en omgeving (eenmalig € 105.000), twee nieuwe camera's rond het NS-station (eenmalig € 34.000) en twee camera's op de Havenstraat en Langgewenst (eenmalig € 32.000).⁴ Ook is het verstandig het cameratoezicht in de Stationstunnel mee te nemen met de uitbreiding (eenmalig € 7.000, zie blz. 28 voor nadere toelichting). Investeringskosten zijn inclusief aanschaf camera's, centrale apparatuur, infrastructuur, grond en straatwerk en vergunningskosten. Ook is het nodig om te investeren in extra werkmonitoren. Deze kosten zijn ook verwerkt in het bovengenoemde bedragen. Er zijn geen extra kosten nodig voor het live uitkijken. Vanwege de financiën is het verstandig om het gefaseerd in te voeren. Eerst het centrum (2013), dan het Stationsgebied (2014) en daarna Havenstraat/markt (2015).

3.4.2 Doorgaan extra inzet Horeca Interventie Team

Zoals al vermeld zet de politie het Horeca Interventie Team (HIT) in met als doel voorkomen en bestrijden van geweld, overlast, vernielingen etc. Er wordt zichtbaar in uniform gesurveilleerd, tenzij naar de mening van de politie bijzondere omstandigheden aanleiding geven om op een andere wijze te surveilleren. De politie is in het weekend (vrijdag en zaterdag) zichtbaar aanwezig en surveilleert vanaf 23.00 uur tot na sluitingstijd te voet en/of per fiets. De politie reageert zo snel mogelijk op klachten of aanvragen van assistentie van de horeca. Veiligheidsproblematiek in het uitgaansgebied heeft een hoge prioriteit en wordt zoveel mogelijk projectmatig, samen met de partners uit dit convenant aangepakt. De politie treedt nadrukkelijk op tegen overlast veroorzakende (hang)jongeren. Zaken waarbij een strafvervolgning is ingesteld (veelal bij recidive) worden zo snel mogelijk aan het OM overhandigd.

Aanbeveling: Continuering van de extra inzet van politiefunctionarissen (extra boven het afgesproken aantal in het convenant). Op donderdagnacht is de politie aanwezig met 2 politiefunctionarissen op de Groest en omgeving (in horecaconcentratiegebied) om toezicht te houden. Op vrijdagnacht met minimaal 6 en op zaterdagnacht met 8 personen.⁵ Deze inzet moet in 2013 en 2014 hetzelfde blijven.

Financiën: vanuit de politiebegroting/formatie.

3.4.3 Inzet particuliere toezichthouders

Tegelijkertijd met de invoering van het cameratoezicht in Hilversum is ervoor gekozen om particuliere toezichthouders in te zetten in het uitgaansgebied. De ervaringen zijn positief en de werkzaamheden worden als nuttig gezien en als belangrijk ervaren. De kosten zijn per maand zo'n € 7.000. De toezichthouders houden toezicht binnen de publieke ruimte, maar beschikken daarbij niet over opsporingsbevoegdheden. Tot de taken behoren het signaleren van mogelijke problemen, het assisteren van politie en burgers. Ook het uitgaanspubliek (indien nodig) corrigerend aanspreken en op straat aanwezig zijn als vertegenwoordiger van de samenwerkende partijen.

Aanbeveling: Continuering van het particuliere toezicht in 2013 en 2014.

Financiën: De jaarlijkse kosten bedragen zo'n € 74.000 (exclusief BTW). Geadviseerd wordt de kosten te verdelen met de horeca. Dit versterkt de gezamenlijke verantwoordelijkheid. Met de horeca is besproken dat zij via een financiële paragraaf van het convenant meebetalen aan voorlichting, inzet toezichthouders e.d. voor een totaal bedrag van € 30.000 per jaar (zo'n € 600 per ondernemer).

3.4.4 Deurbeleid, huisregels en goede portiers

Uit het eerder genoemde onderzoek van de VU blijkt dat naast drank en drugs, vooral druk en drang van grote invloed zijn op uitgaansgeweld. Er wordt als het druk is vaak geduwd en gebotst en in combinatie met harde muziek en alcoholgebruik worden communicatiemogelijkheden beperkt. En 'drang' staat voor de belangrijke regulerende en sfeerbepalende rol van portiers en ander personeel. Zij kunnen problemen voorkomen door goed deur- en schenkbeleid en door signaleren en sussen van problemen in een vroeg stadium. Verder wordt in het onderzoek 'Uitgaan in Hilversum' gesteld dat bij veel ondernemingen wel huisregels aanwezig zijn, maar dat niet altijd toegezien wordt op de naleving en het deurbeleid verbeterd kan worden.

Convenant: Bovenstaande verbeterpunten worden al geadresseerd in het convenant: "De portiers zijn de uitvoerders van het deurbeleid en houden toezicht in de inrichting zowel als in de directe omgeving daarvan. Zichtbaar uitgeoefend toezicht binnen de horeca-inrichtingen heeft een positieve invloed op sfeer en veiligheid en kan incidenten tegengaan of in de kiem smoren waardoor later, tijdens of na het sluitingstijdstip, overlast en problemen in het publieke domein kunnen worden voorkomen. Verplichte legitimatie is een aandachtspunt. Mensen die zich niet volgens de huis- of gedragsregels gedragen moeten hierop worden aangesproken. Goed opgeleid personeel dat berekend is op haar/zijn taak als gastvrouw/heer in de horeca is een vereiste." Goed opgeleid barpersoneel is erg belangrijk. Zie ook: <http://www.trimbos.nl/onderwerpen/preventie/uitgaan-alcohol-en-drugs/tools/barcode>

Aanbeveling: Geadviseerd wordt deze belangrijke afspraken regulier te bespreken/committeren in het horecaoverleg en tijdens de speciale overleggen tussen de politie en de portiers. Nakomen van de afspraken gaat via zelfregulering en via de sancties zoals beschreven in het convenant (beperking van de openingstijden, exploitatiebeperkende maatregelen, tijdelijke sluiting van de onderneming of intrekking van de door de politie uitgereikte portierspas). Controle op de kwaliteit van de portiers gebeurt door het organiseren van onafhankelijke Mystery Shopping acties.

Financiën: Eigen budget horecaondernemers.

3.4.5 Inzet gemeentelijke toezichthouders

Op 1 januari 2013 is de Drank- en Horecawet veranderd. Doel van deze verandering is het alcoholgebruik onder jongeren terugdringen, alcoholgerelateerde verstoring van de openbare orde aanpakken en verminderen van de administratieve lasten. Het toezicht op de Drank- en Horecawet is verscherpt. Jongeren onder de 16 jaar konden voordien veel te gemakkelijk aan drank komen. Daarom is het toezicht gedecentraliseerd naar de gemeente. Het uitgangspunt hierachter is dat gemeenten het toezicht efficiënter in kunnen zetten en vaker en meer gericht toezicht kunnen uitoefenen. De gemeente Hilversum gaat in samenwerking met de regiogemeenten nieuwe gemeentelijke toezichthouders aanstellen en extra controleren op het naleven van het verbod op het verstekken van alcohol aan jongeren onder de 16 jaar.

Aanbeveling: Volgens planning kunnen medio 2013 alle toezichtstaken in het kader van de Drank- en Horecawet door speciaal opgeleide toezichthouders DHW (tevens BOA's) die intergemeentelijk het toezicht gaan uitvoeren. Dit toezicht omvat controle op straat en bij horecagelegenheden, sportkantines e.d., inclusief het uitschrijven van bestuurlijke boetes. In de begroting 2013 is rekening gehouden met inzet van twee fte's. De komende maanden zal hierover verdere besluitvorming plaatsvinden.

Financiën: De gemeente Hilversum heeft structureel geld in de begroting gereserveerd om vanaf 2013 de nieuwe taak uit te voeren. Daarnaast is het gemeentefonds structureel verhoogd met 150 miljoen euro ten behoeve van de bekostiging van uitgaven ten aanzien van lokale veiligheid. In dit bedrag zitten ook de kosten ten aanzien van de nieuwe DHW. Het is aan gemeente zelf om te bepalen hoe en waar deze gelden ingezet worden. De ontvangen gelden inzake de bestuurlijke boetes komen toe aan de gemeente.

3.4.6 Stadsstewards als toezichthouder

Om betere communicatie tot stand te brengen wordt geadviseerd stewards in te zetten die zich richten op dienstverlening aan het publiek, sussen van agressieve situaties en communicatie tussen horecaondernemers en andere partijen. In Hilversum hebben we hiermee al ervaring opgedaan, in 2010 nog met het instellen van de zogenaamde Susploeg in het kader van de wijkveiligheid van het centrum. Voor een gedeelte voorzien de huidige particuliere beveiliging hierin. Zij surveilleren tijdens uitgaansavonden ook in het uitgaansgebied. De stewards kunnen een laagdrempelige bijdrage leveren aan de veiligheid in het uitgaansgebied waardoor wellicht minder inzet van politie nodig is. De politie moet uiteraard ook aanwezig zijn, maar hoeft niet de signalerings- en susfunctie te hebben.

Eind 2012 is al opdracht gegeven om de mogelijkheden te onderzoeken van het inzetten van stewards in Hilversum. Doel is toezicht en beveiliging van bedrijventerreinen, winkelcentra en in de openbare ruimte, maar ook inzetten van werkzoekenden en doorleiding naar de arbeidsmarkt. In het doorgroeimodel zit ook de optie van toezicht in het uitgaansgebied.

Een belangrijke voorwaarde is dat de stewards goed getrainde mensen zijn, zij moeten situaties goed in kunnen schatten en de-escalerend op kunnen treden. De stewards moeten goed zijn opgeleid, goede back-up hebben, duidelijke afgebakende bevoegdheden hebben. Verder zijn tal van andere aspecten van belang, zoals herkenbaarheid, communicatie, verbindingsmiddelen, operationele aansturing door de politie. De inzet van stewards in het uitgaansgebied is op z'n vroegst een jaar na invoering van het project te verwachten.

Aanbeveling: Stewards eerst ervaring laten opdoen in winkelcentra, bedrijventerreinen e.d. en op termijn te bekijken of ze inzetbaar zijn als toezichthouder 's avonds in het uitgaansgebied.

Financiën: Via budgetten van Sociale Zaken voor werkgelegenheid en re-integratie.

3.4.7 Alcoholtesten voor uitgaanspubliek

Geweldsincidenten zijn vrijwel altijd alcohol gerelateerd. Volgens een onderzoek van de Vrije Universiteit ontstaat uitgaansgeweld via een aantal vaste patronen.⁶ Daarin zijn drie typen te onderscheiden: miscommunicatie in de uitgaanssetting, conflict met een autoriteit en ongewenste toenadering. De rode draad daarbij is de invloed van alcohol. Die lijkt er in de regel de oorzaak van dat op een 'normale' interactie een overspannen reactie volgt en dat de zaak escaleert in geweld. Tussen alcoholgebruik en agressie bestaat een duidelijk verband. Bij alcoholgebruik ervaart de drinker minder remmingen, de zelfcontrole vermindert, hij beoordeelt sociale situaties minder goed, overschat zichzelf en is minder met de gevolgen van zijn gedrag op de lange termijn bezig. Of er ook werkelijk agressie ontstaat, is afhankelijk van de persoon en de omstandigheden. In het convenant staan al veel afspraken tegen alcoholmisbruik. Ook richten diverse bestaande acties zich op dit probleem (zie vorige paragraaf).

Aanbeveling: Nieuw is de mogelijkheid om bezoekers in het uitgaansgebied te onderwerpen aan een alcoholtest. Wettelijke basis is artikel 453 van het Wetboek van Strafrecht: "Hij die zich in kennelijke staat van dronkenschap op de openbare weg bevindt, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twaalf dagen of geldboete van de eerste categorie" (maximaal € 380). Op die manier wordt de openbare dronkenschap in het uitgaansgebied extra aangepakt. Handhaving gebeurt door de politie, via speciale ad hoc acties. De horecaondernemers in de werkgroep Veilig uitgaan hebben negatief geadviseerd op dit punt. Zij vinden een alcoholtest voor voetgangers te ver gaan. Probleem is verder dat er geen wettelijke normen zijn voor maximaal promillage bij voetgangers, waardoor handhaving lastiger wordt. In deze nota wordt aanbevolen te gaan bekeuren of aanhouden vanaf 3,0 promille. Bij welke alcoholinname effecten optreden hangt af van verschillende factoren. Vrouwen zijn gevoeliger voor alcohol dan mannen, en wie geen alcohol gewend is, is gevoeliger dan een reguliere gebruiker. Gemiddeld genomen treedt dronkenschap echter op tussen de 10 en 14 glazen.

Financiën: Via bestaande begrotingen en budget werkgroep Veilig uitgaan (blz. 22). Afstemming met het OM moet nog plaatsvinden. Belangrijk punt is de communicatie rond de handhaving: goede voorlichting met veel media exposure draagt sterk bij aan de effectiviteit ervan.

3.4.8 Uitvoeren project 'Wakkere ouders'

Iedereen moet in Hilversum gezond en veilig uit kunnen gaan. Diverse partijen spelen hierbij een rol: het uitgaanspubliek, de politie, de gemeente, de horeca en de ouder(s) van een jongere die op stap gaat. Uit onderzoek van de GGD blijkt dat de helft van de jongeren van 14-17 jaar de laatste maand wel eens meer dan vijf glazen alcohol per avond heeft gedronken. Het binge-drinken (veel in korte tijd) komt juist in deze leeftijdscategorie voor. Ouders zijn vaak niet goed op de hoogte van het alcoholgebruik van hun kind en denken dat ze weinig invloed hebben. Uit onderzoek blijkt echter dat 'regels stellen' helpt.

Speciaal voor ouders is er begin 2013 een bijeenkomst georganiseerd in samenwerking met de GGD, Jellinek, Bureau Halt, politie, Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en het Trimbosinstituut. Aan de orde kwamen gezond en veilig uitgaan; de rol van alle partijen; alcoholgebruik bij jongeren en tips voor opvoeders; wat doet de gemeente aan veiligheid en wat kan de gemeente in samenwerking met u en anderen doen.

Aanbeveling: Naast het alcoholmatigingsbeleid voor minderjarigen (project Samen aan de slag, zie §3.1), kunnen ouders nog beter betrokken worden bij jongeren die zich schuldig maken aan alcoholmisbruik. Dat is de essentie van het project Wakkere ouders, waarbij ouders van dronken jongeren 's nachts wakker gebeld worden om hun zoon of dochter te komen ophalen op het politiebureau. Daarna volgt op korte termijn een gesprek met de jongere en zijn ouders. Wakkere ouders en de Boete of Kanskaart worden samengevoegd tot één project.

Financiën: Vanuit de reguliere budgetten van Volksgezondheid en GGD.

3.4.9 MuniSafe Project en gratis Wi-Fi

Er ligt een voorstel voor het uitrollen en exploiteren van een Personal Safety Dienst voor het centrum via draadloos en gratis Internet (Wi-Fi). Via deze dienst kunnen gebruikers via smartphones onveilige situaties direct, eenvoudig en veilig melden. Verder kunnen portiers incidenten direct lokaliseren en sneller ingrijpen. Politie wordt direct en adequaat geïnformeerd. Het werkt in een managed service via Wi-Fi Internet en een veiligheidsapplicatie (MuniSafe app). De kosten worden betaald door een eenmalige omzet uit de hardware en een maandelijkse bijdrage van bedrijven. Doel is zo snel mogelijk te komen tot uitvoering in 2013.

Aanbeveling: Medewerking verlenen aan het onderzoek naar haalbaarheid en eventuele uitrol.

Financiën: Horecaondernemers en winkeliers worden gevraagd om mee te betalen, onder meer via de BIZ (zie www.hilversum-city.nl). De gemeente faciliteert gebouwen en straatmeubilair die ingezet worden. Ook komt geld uit het ISV budget.

3.4.10 Vernieuwing van de veilig uitgaan borden

In het onderzoek 'Uitgaan in Hilversum' wordt gesteld dat de veiligheid binnen een gebied kan toenemen wanneer gewezen wordt op de controle en regels die gelden binnen dat gebied. De sociale controle neemt op deze manier namelijk toe. Uit observaties is gebleken dat op drukke punten van de Groest wel borden staan met regels die daar gelden. Helaas is de inhoud van de regels niet goed leesbaar doordat allerlei letters ontbreken.

Aanbeveling: In het 2^e kwartaal alle borden in het uitgaansgebied vervangen door nieuwe borden.

Financiën: Dekking komt uit het budget Veilig uitgaan.

3.4.11 Verlichting, toiletten en kwaliteit openbare ruimte

Terrassen, (openbare) verlichting, straatmeubilair, begroeiing en een schone omgeving zijn sfeerbepalende elementen. De gemeente is primair verantwoordelijk voor de kwaliteit van het uitgaansgebied en het woon- en leefklimaat in de omgeving van horecagelegenheden. In het onderzoek 'Uitgaan in Hilversum' staat dat de verlichting onvoldoende is en de straten hiermee onoverzichtelijk maakt. De Groest is donker en doet grimmig aan. In het onderzoeksrapport 'Sociale veiligheid ontsleuteld' concludeert het Sociaal en Cultureel Planbureau dat het verbeteren van straatverlichting een veelbelovende maatregel is om sociale veiligheid te verbeteren. Verder wordt in het onderzoek 'Uitgaan in Hilversum' gesteld dat de uitstraling van het horecagebied een risicofactor is. Onder meer door fietswrakken, vervuild straatmeubilair en veel blad op de grond ziet het gebied er onverzorgd uit. Verder kwam naar voren dat het gebied over onvoldoende openbare toiletten beschikt. De Havenstraat heeft helemaal geen toiletten en de enkele toiletten op de Groest zijn vervuild.

Aanbeveling 1: Plaatsing van twee extra urinoirs, in eerste instantie op de Groest. In het onderzoek 'Uitgaan in Hilversum' wordt gesteld dat de afwezigheid van voldoende schone toiletten in de openbare ruimte irritaties en eventueel geweld in de hand werkt. Verder is wildplassen een veelvoorkomend probleem in Hilversum.

Aanbeveling 2: In het tweede kwartaal een extra schouw doen van het uitgaansgebied, in aanwezigheid van vertegenwoordigers van alle convenantpartners én enkele externe deskundigen. Tijdens de schouw moet worden getoetst of het uitgaansgebied voldoende esthetisch, functioneel en goed onderhouden is. Of het uitgaansgebied een optimale afstemming heeft tussen de openbare verlichting en de bedrijfsverlichting in het kader van sfeer zowel als veiligheid in het gebied. Of het straatmeubilair nog voldoende aantrekkelijk en functioneel is. Hoe het staat met de beheersing van straat- en zwerfvuil?

Financiën: Het college heeft eind 2012 al een besluit genomen over de vroegtijdige vervanging van de armaturen op de Groest. Besloten is het hiervoor benodigde budget van € 160.000 eerder voor deze verbeterslag aan te wenden. Begin 2013 is al gestart met de uitvoering.

Het leveren en plaatsen van één urinoir conform de types op de Groest kost € 24.000 (inclusief het maken van een rioolaansluiting en aanpassing van de verharding, exclusief BTW). De beheers- en onderhoudskosten bedragen per jaar € 7.500 exclusief BTW.

3.4.12 Burgers beter betrekken

De betrokken partijen (overheid, ondernemers, instanties) doen er alles aan, maar kunnen het niet

alleen. Er moet vaker worden benadrukt wat mensen zelf kunnen doen als ze getuige zijn van geweld en agressie. Dit heet handelingsperspectief bieden. Het past ook goed in beleid om bewoners meer te betrekken bij problemen zodat dat men zich betrokken blijft voelen bij de eigen woonomgeving. Doel is het doorbreken van de cultuur van afzijdigheid.

Aanbeveling 1: Vaker benadrukken wat mensen kunnen doen bij agressie op straat. In essentie komt het hier op neer: "Slachtoffers van agressie en geweld op straat helpt u het best door omstanders te mobiliseren, 112 te bellen, bij het slachtoffer te blijven en u als getuige bij de politie te melden. U mag de verdachte ook aanhouden, maar hierbij staat uw eigen veiligheid voorop." Deze boodschap moet vaker worden uitgedragen in voorlichtingscampagnes.

Aanbeveling 2: Mensen kunnen ook lid worden van Burgernet. Dit is een uniek samenwerkingsverband tussen burgers, gemeente en politie om de veiligheid in de woon- en werkomgeving te bevorderen. Burgernet is in Hilversum in december 2011 actief geworden. Burgers worden gebeld of ge-sms't door de politie wanneer deze een zoekactie gaat starten. Burgernet wordt ook ingezet tegen tasjesroof of geweld op straat. Iedereen van 16 jaar of ouder die woont of werkt in Hilversum kan zich via www.burgernet.nl aanmelden als deelnemer. Men vult de naam, adres, e-mail en telefoonnummer in en is binnen vijf minuten aangemeld.

Financiën: Via het bestaande budget van uitvoering Integraal Veiligheidsplan.

3.4.13 Aanpak van drugs

Landelijke cijfers laten zien dat driekwart van de daders van uitgaansgeweld onder invloed is. In 84% van de gevallen ging het om alcohol en in 14% om een combinatie van alcohol en drugs. Personen die vaak dronken zijn en mannelijke gebruikers van cocaïne zijn het vaakst bij vechtpartijen betrokken. De relatie tussen drugsgebruik en het ontstaan van agressie is complex. De verschillende soorten drugs hebben elk hun eigen effect. Cocaïne vermindert het gevoel van dronkenschap. Juist daarom wordt cocaïne wel met alcohol gecombineerd in het uitgaansleven. Verondersteld wordt dat alcohol en cocaïne elkaar versterken en de combinatie ervan excessief agressief gedrag veroorzaakt.

Cijfers drugsgebruik: Uit landelijk onderzoek van enkele jaren geleden bleek dat van bezoekers van clubs en discotheken 9% regelmatig XTC gebruikt, 5% cocaïne, 3% amfetamine en 2% GHB. Uit onderzoek van de GGD Gooi en Vechtstreek naar drugsgebruik van scholieren bleek dat bijna een vijfde van de leerlingen ooit wel eens hasj of wiet heeft gebruikt. 9% heeft recent softdrugs gebruikt. Leerlingen die cannabis gebruiken, roken vaker en drinken vaker fors (binge). 2% heeft ooit harddrugs gebruikt en minder dan 1% gebruikte in de afgelopen vier weken.

Preventie: Drugsgebruik begint meestal rond de adolescentie, waardoor jongeren een belangrijke doelgroep vormen voor preventie. Andere doelgroepen waarop preventie zich richt zijn: ouders en verzorgers van jongeren, (kinderen van) drugverslaafden, gebruikers van uitgaansdrugs, horecaondernemers, coffeeshophouders en organisatoren van evenementen. Ook op gebied van preventie werkt de gemeente samen met de GGD, Trimbos, Jellinek, CJG, etc. De GGD biedt verschillende mogelijkheden om ouders te ondersteunen bij de opvoeding van hun kinderen.

Aanbeveling 1: Enkele keren per jaar drugshonden inzetten in het uitgaansgebied van Hilversum, zonder dat er een beeld gaat ontstaan van een militaire zone of dat er een grimmige sfeer wordt gecreëerd. De werkgroep Veilig uitgaan adviseert dit niet bij horecazaken te doen, maar meer op parkeerterreinen, portiekjes en steegjes rond het uitgaansgebied. Uitvoering kan in samenwerking met de KLPD (nu nationale politie). Het doel van de controles is het afgeven van een krachtig signaal aan bezoekers van horecagelegenheden dat er geen drugs worden geaccepteerd. Inzet gaat in overleg met politie, horecaondernemingen en het Openbaar Ministerie.

Aanbeveling 2: Op advies van de politie ligt er een voorstel om het hele centrumgebied aan te wijzen als verbodslocatie voor softdrugs. Harddrugs (bezit en gebruik) is al bij wet verboden. De politie kan nu niet optreden tegen blowen in de openbare ruimte. Deze situatie is bij nadere analyse onlogisch en ongewenst. Alcohol mag dus in horecazaken worden genuttigd, maar buiten niet. Softdrugs mogen niet binnen de horeca worden gebruikt, maar buiten wel. Overigens is de relatie softdrugs en geweld niet bewezen. Meestal worden mensen door cannabis juist rustiger. Doel is echter één regime in te stellen daardoor ook een heldere morele setting te creëren. Het aanwijzen is geregeld in de APV en is een bevoegdheid van de burgemeester (artikel 2.4.8a Openlijk druggebruik). Met instemming van de raad kan dit al voor de zomervakantie van 2013 ingaan. Het Openbaar Ministerie heeft aangegeven dat zij in principe medewerking verleent aan de handhaving van deze verbodsbepaling. Er is echter landelijke rechtspraak over de rechtsgeldigheid van deze maatregel, omdat de Opiumwet boven de APV staat en in die wet al het nodige is verboden (met een landelijk gedoogbeleid).⁷ Geadviseerd wordt het uiteindelijke oordeel af te wachten en op basis daarvan het blowverbod in te stellen of niet in te voeren.

Aanbeveling 3: Inzet van Stichting M. voor een speciale anti-drugscampagne. Deze stichting draagt bij aan een veilige, betrouwbare en menswaardige samenleving. Zij doet dit met actieve steun van burgers, bedrijfsleven en overheid. Er wordt een beroep op burgers gedaan om bij te dragen aan het tegenhouden van criminaliteit, het voorkomen van misdrijven en het beperken van de schadelast door misdrijven. De onafhankelijke stichting exploiteert de meldlijn (0800 – 7000), waar mensen anoniem informatie kunnen geven over misdrijven. De stichting stuurt de anonieme meldingen door naar publieke en private partners, zoals de politie en andere opsporingsdiensten. Daarnaast ontwikkelt Stichting M. projecten en campagnes om de meldlijn onder de aandacht te brengen. In het kader van drugshandel in Hilversum gaat Stichting M. een campagne uitvoeren in het uitgaansgebied.

Financiën: Via bestaande budgetten en begrotingen, zie ook budget werkgroep Veilig uitgaan (blz. 22).

3.4.14 Handhaven van bestaande sluitingstijden

De sluitingstijden vormen een terugkerende discussie. Verruimen en spreiden van de sluitingstijden lijkt de trend te zijn. De drie meest voorkomende varianten zijn: het vervroegen, verruimen en het reguleren van de sluitingstijden.

Onderzoek: Op basis van het beschikbare onderzoek naar sluitingstijden is niet duidelijk welk sluitingstijdenregime in Nederland het meest gunstige effect heeft op alcoholgebruik, overlast en agressie in het uitgaansleven. Wat betreft alcoholgebruik blijkt uit internationaal onderzoek dat verruimde openingstijden vaak voor meer alcoholgebruik zorgen. Wat betreft de veiligheid, blijkt verruiming van de openingstijden in het buitenland meestal voor meer overlast en agressie te zorgen; vervroegde sluitingstijden leveren minder incidenten op. In Nederland lijkt deze conclusie niet op te gaan; gemeenten met vrije sluitingstijden zijn het meest positief over het effect op veiligheid.

Situatie Hilversum: De nachtzaken mogen in het weekend geopend zijn tot 05.00 uur en doordeweeks tot 04.00 uur. De cafés mogen geopend zijn tot 03.00 uur in het weekend en doordeweeks tot 01.00 uur. Daarnaast mogen de cafés in het horecaconcentratiegebied op donderdagnacht tot 02.00 uur geopend zijn. De restaurants zijn tot uiterlijk 01.00 uur geopend.

Aanbeveling: Bestaande situatie niet veranderen. De politie deelt deze aanbeveling.

3.4.15 Geen bezoekers meer onder de 16 jaar

Sinds 1 januari 2013 is de gewijzigde Drank en Horecawet in werking getreden. Nu mogen jongeren onder de 16 niet langer in het bezit zijn van alcoholhoudende drank. Jongeren die op straat of in de openbare ruimte toch alcoholhoudende drank bij zich hebben, zijn voortaan strafbaar. Net als degene die het drankje onder de leeftijdsgrens verkoopt. Overtreedt een jongere deze regel? Dan kan een gemeentelijke toezichthouder of een politieagent hier een boete voor geven. De overheid, alcoholverkopers, ouders én de jongeren zelf zijn nu allen gezamenlijk verantwoordelijk.

Aanbeveling: Geen bezoekers in de horeca onder de 16 jaar. De gemeente heeft de bevoegdheid om toegangsleeftijden voor bezoekers van de horeca vast te stellen. Dit is besproken in de werkgroep Veilig uitgaan, waarbij de horecaondernemers aangaven voorstander te zijn om collectief te bepalen dat er geen jongeren onder de 16 meer in hun zaken mogen komen. Dit punt wordt nog later uitgewerkt in de horecaverordening waarbij de toegangsleeftijd ook gekoppeld kan worden aan een bepaald tijdblok. Dit betekent dan in de praktijk dat er aan de deur moet worden gecontroleerd op leeftijd. Vermoedelijk zal worden bepaald dat na tijdstip x er geen jongeren meer mogen worden toegelaten die jonger zijn dan 16 jaar. Door zelfregulering kan deze maatregel al eerder effectief worden.

Financiën: geen budgettaire gevolgen.

3.4.16 Inzet stichting R

De stichting R heeft ten doel het creëren en het bevorderen van het maatschappelijk en intermenselijk respect in het algemeen en het bevorderen van de bewustwording van de kwetsbaarheid en de bijzondere maatschappelijke functie van geüniformeerde beroepsbeoefenaars en dienstverleners. Deze stichting heeft het initiatief genomen om de samenleving te mobiliseren en zo een einde te maken aan agressie en geweld, met maar één doel: respect voor elkaar, ruimte voor elkaar en rugdekking vanuit de samenleving voor mensen die dag en nacht voor ons klaar staan. De doelgroep bestaat uit jongeren die de agressie tegen hulpverleners en handhavers veroorzaken, maar die door de campagnes uit het verleden nog niet zijn bereikt.

Plan van aanpak: De stichting heeft speciaal voor Hilversum al een plan van aanpak opgesteld om te werken aan positieve beeldvorming met woorden als gezellig, feestelijk, bruisend en levendig. Ideeën zijn de inzet van It Girls, Walk of fame en een kroegentocht voor ouders. Hiermee wordt ook de relatie gelegd met Hilversum Mediastad.

Aanbeveling: Met stichting R via (social) media doelgerichte campagnes organiseren.

Financiën: Via het gezamenlijke communicatiebudget van horeca, politie en gemeente. Dit is ondergebracht bij het budget werkgroep Veilig uitgaan (zie blz. 22).

3.4.17 Jeugdtoezichthouders

Onder meer in plaatsen zoals Doetinchem zijn er goede ervaringen met het inzetten van jeugdtoezichthouders. Dit zijn stevige mensen die tijdens uitgaansavonden een verbinding leggen tussen horeca, politie en jongeren. Zij zijn streetwise, benaderen de jongeren ongeüniformeerd en werken mee aan een prettige sfeer en de-escalatie.

Aanbeveling: Eerst de effecten van de andere maatregelen afwachten. De inzet in gedachten houden voor eventuele uitvoering in 2014.

Financiën: Jaarlijkse kosten zijn naar schatting € 50.000, voor inzet van een koppel tijdens de uitgaansavonden.

3.4.18 Zintuigbeïnvloeding

Intensiteit en kleur van het licht, de geur, temperatuur, muziek en het geluid hebben grote invloed op beleving en gedrag. Zintuigbeïnvloeding kan effect hebben.

Onderzoek: Ook in het uitgaansleven kan zintuigbeïnvloeding een goede aanvullende interventie zijn. Zo kan bijvoorbeeld de inzet van de juiste geur effect sorteren en een middel zijn tegen agressie.⁸

Aanbeveling: Gelet op het totale pakket aan bestaande en nieuwe maatregelen is het advies om nog even te wachten met nadere uitwerking van een project Zintuigbeïnvloeding. Mocht blijken dat de inzet in 2013 niet het gewenste effect heeft, dan wordt aanbevolen een haalbaarheidsonderzoek te doen naar het afspelen van zachte (klassieke) achtergrondmuziek in het horecaconcentratiegebied rond sluitingstijd.

Financiën: Pro memorie.

3.4.19 Samenwerking met ziekenhuizen

De aangiftebereidheid en meldingsbereidheid voor geweld is laag. Enkele jaren was de meldingsbereidheid van slachtofferschap van geweldsdelicten rond de 30%. De aangiftebereidheid was nog lager, namelijk 20%. In 2011 werd in Nederland 35 procent van alle ondervonden delicten bij de politie gemeld. Dit percentage is in de politieregio Gooi en Vechtstreek hoger, namelijk 43%. Geweldsdelicten zoals 'mishandeling', 'bedreiging' en 'Overig misdrijf' worden redelijk weinig gemeld. Daarom is in navolging van andere regio's contact gezocht met de ziekenhuizen in Hilversum en omstreken. Doel is samenwerken met de politie om het aantal geweldsincidenten terug te dringen. Ook ambulancediensten en de huisartsenpost worden betrokken in deze samenwerking. Aandachtspunt is de doorverwijzing naar hulpverlening bij alcohol- en drugsmisbruik.

Bedoeling: De ziekenhuizen gaan alle geweldsslachtoffers registreren en de informatie geanonimiseerd doorgeven aan de politie. Deze werkwijze is bedacht in Wales. Met de informatie van de ziekenhuizen hopen politie en gemeente meer te weten te komen over de oorzaak van geweld en onbekende hotspots van geweld te ontdekken. Met het oog op privacy worden de data geanonimiseerd. De gegevens kunnen wel worden gebruikt om uitgaansgeweld aan te pakken, door veel gerichter te controleren of om andere maatregelen te nemen. Geplande start: 2^e kwartaal 2013.

Stand van zaken: Na overleg tussen het Ter Gooi ziekenhuis, de ambulancedienst, de huisartsenpost, gemeente en politie is gebleken dat dit project op dit moment geen toegevoegde waarde heeft. De politie heeft al een goed beeld van het aantal voorvallen en slachtoffers. De ambulancedienst bijvoorbeeld noteert de locatie al. Het ziekenhuis zal wel de komende periode de incidentlocaties zelf gaan bijhouden en ze daarna op afwijking te vergelijken met de politieregistratie.

Besluit: Gelet op bovenstaande is besloten voorlopig dit project niet verder uit te werken of in te voeren. Zie ook burgemeestersbrief uit maart 2013.

3.5 Slotbeschouwing

In het eerste hoofdstuk zijn de uitgangspunten en doelstellingen geformuleerd. Daarna zijn de veiligheidsgevoelens en politiecijfers gepresenteerd. In dit hoofdstuk staan de bestaande activiteiten en de extra acties. Tezamen geeft dit een integrale benadering, waarbij de volledige veiligheidsketen is gebruikt (pro-actie, preparatie, preventie, repressie en nazorg). Ook is rekening gehouden met de dimensies Dader, Domein en Slachtoffer.⁹ De nieuwe acties zijn ook getoetst aan de landelijke methodiek voor het verminderen van het onveiligheid. Deze aanpak bestaat uit twaalf vuistregels, die weer zijn gegroepeerd in drie strategieën. Alle onderdelen zijn gebruikt bij deze nota.

I) Verminderen van onveiligheid

1. Zichtbare aanpak van de criminaliteit die bepalend is voor het gevoel van onveiligheid
2. Vermindering van de invloed van ‘onbekende anderen’ zoals hangjongeren, alcoholisten e.d.
3. Tegengaan van verloedering die mensen vervelend of bedreigend vinden
4. Alert op incidenten reageren en nazorg bieden

II) Versterken van veiligheid

5. Voor menselijk toezicht zorgen (politie, toezichthouders) waarin de mensen vertrouwen hebben
6. Een overzichtelijke, voorspelbare en beheersbare openbare ruimte creëren
7. Sociale netwerken, sociale controle en onderlinge steun stimuleren
8. Mensen een gevoel van controle over hun eigen situatie geven

III Ondersteunend publiek leiderschap

9. Zorgen dat alle organisaties die te maken hebben met veiligheid hun werk goed doen
10. Zorgen voor transparantie, maar niet informatie opdringen
11. Uitstralen van aandacht, rust en leiderschap
12. Niet alleen aandacht voor wat we níét willen zien, maar ook juist voor wat we wél willen hebben: een prettige omgeving.

Het gaat dus om een combinatie van interventies. Gericht om agressie in het uitgaansleven te voorkomen en te beheersen door middel van onder meer alcohol- en drugsbeleid. Interventies op het signaleren van mogelijke bedreigingen (zoals cameratoezicht) en op andere risicofactoren in de persoon en in de omgeving. Van een aanpak met maatregelen op al deze terreinen kan het meest verwacht worden. Dit is in essentie de aanpak van de gemeente Hilversum om de veiligheid in het uitgaansgebied te verbeteren. De nieuwe koers omvat een praktische benadering om gezamenlijk snel, daadkrachtig en effectief de onveiligheid aan te pakken. Maar ook om de inzet en resultaten nadrukkelijker te communiceren zodat een balans in de beeldvorming ontstaat. Niet om een veiligheidsutopie te scheppen, maar een realistisch beeld neer te zetten van de aard en omvang van de problematiek. En vooral om te benadrukken dat verantwoordelijkheid gedragen wordt door allerlei betrokken actoren: van ouders tot aan horecaondernemers. Alleen samen winnen we de strijd tegen onveiligheid. Dat vereist samenwerking met vooral de bevolking in Hilversum maar ook uiteenlopende overheidsinstellingen en maatschappelijke organisaties.

4. ORGANISATIE, COÖRDINATIE EN BEGROTING

Dit laatste hoofdstuk gaat over de borging van de coördinatiefunctie in de organisatie, over de bestuurlijke taakverdeling, over planning en control en over de begroting en kosten van uitvoering.

4.1 Bestuurlijke coördinatie

De gemeente heeft enerzijds de verantwoordelijkheid voor de aanpak van en/of regievoering rond criminaliteit en overlast in de openbare ruimte en anderzijds een stimulerende rol jegens ondernemers om gezamenlijk de veiligheid van hun bedrijven te optimaliseren. De raad stelt de kaders voor het veiligheidsbeleid. De centrale coördinatie van het veiligheidsbeleid, zeker op het thema Veilig uitgaan, is belegd bij de burgemeester. Binnen het college heeft de burgemeester afstemming met de wethouders over hun portefeuille voor zover het onderdeel is van het veiligheidsbeleid.

4.2 Ambtelijke coördinatie van het veiligheidsbeleid

De gemeentesecretaris is als hoofd van de ambtelijke organisatie eindverantwoordelijk voor de (coördinatie van de) uitvoering van beleid. De diverse directeuren en afdelingshoofden binnen de gemeentelijke organisatie hebben belangrijke taken op het terrein van veilig uitgaan. Op operationeel en tactisch niveau spelen de ambtenaren die betrokken zijn bij het horecaoverleg en de werkgroep Veilig uitgaan een belangrijke rol. Zij doen dit vanuit het vakgebied Drank en horeca (vergunningverlening, advisering en beleid) en vanuit Openbare orde en veiligheid. Zij vormen het aanspreekpunt voor de portefeuillehouder en voor andere betrokkenen. Zij onderhouden de interne en externe contacten, bewaken de voortgang en vastlegging van het beleid van veilig uitgaan, volgen landelijke en regionale ontwikkelingen en vertalen deze door naar het netwerk van betrokkenen. Dit coördinatie- en uitvoeringcentrum functioneert al jaren. Geadviseerd wordt geen nieuwe functionarissen te creëren of aan te stellen, zoals een stadsmanager. Dit past ook niet bij de opzet van Slank en hoogwaardig.

4.3 Begroting

Een totaal financieel plaatje maken op basis van voorgaande hoofdstukken is geen sinecure. Om recht te doen aan de integrale werkwijze moet rekening worden gehouden met mensen en middelen binnen en buiten de gemeentelijke organisatie. Denk aan de kosten van politie-inzet, budgetten voor het opbouwwerk en jongerenwerk, preventieve maatregelen in de ruimtelijke ordening, acties door ondernemers, kosten die gemaakt zijn in het kader van de preventief gezondheidsbeleid. Voor de financiële verantwoording wordt dan ook verwezen naar de begrotingen en jaarrekeningen van alle betrokken instanties en partijen (met name horecaondernemers, GGD, Centrum voor Alcohol en Drugs, jongerenwerk, Bureau HALT, politie, het Gewest, het Openbaar Ministerie en uiteraard de rijksoverheid).

Programmabegroting

In de programmabegroting 2013 is er slechts € 4.000 geormerkt voor de werkgroep Veilig uitgaan (in programma 10: Openbare orde en veiligheid, Brandweer). Geadviseerd wordt het werkbudget structureel te verhogen naar € 40.000 voor de uitvoering van de nota Veilig uitgaan. Uiteraard wordt ook van andere partijen zoals de horeca een (financiële) bijdrage verwacht bij diverse projecten.

4.4 Planning en control

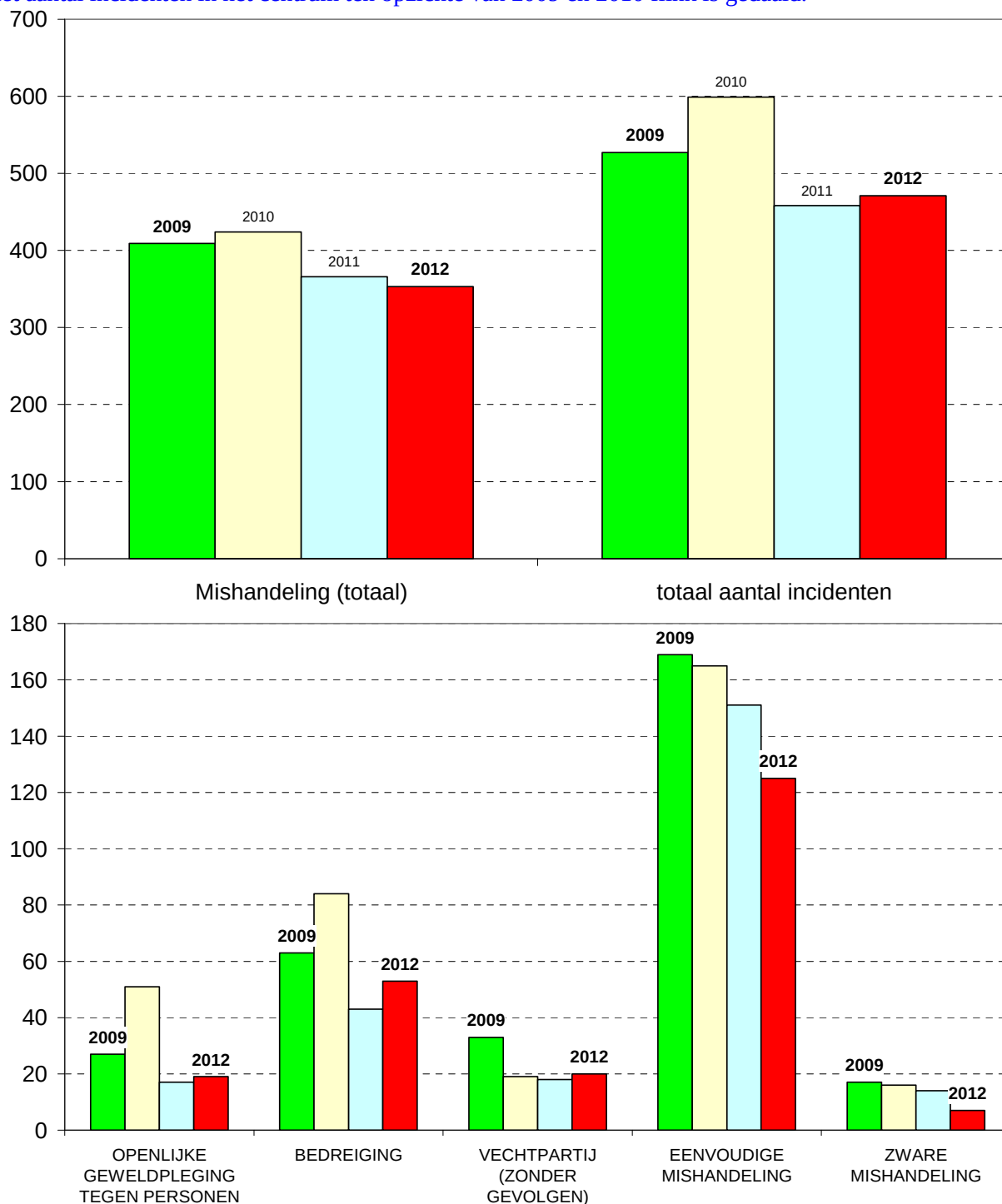
Deze nota valt onder het Integraal veiligheidsplan. Nadere uitwerking over de uitvoering wordt opgenomen in de Programmabegroting en afgeleide acties staan in het afdelingsplannen. De raad wordt verder actief in kennis gesteld van de stand van zaken door middel van brieven van de portefeuillehouder, raadsinformatiebrieven en natuurlijk de jaarrekening en tussentijdse rapportages.

BIJLAGE 1: VEILIGHEIDSANALYSE

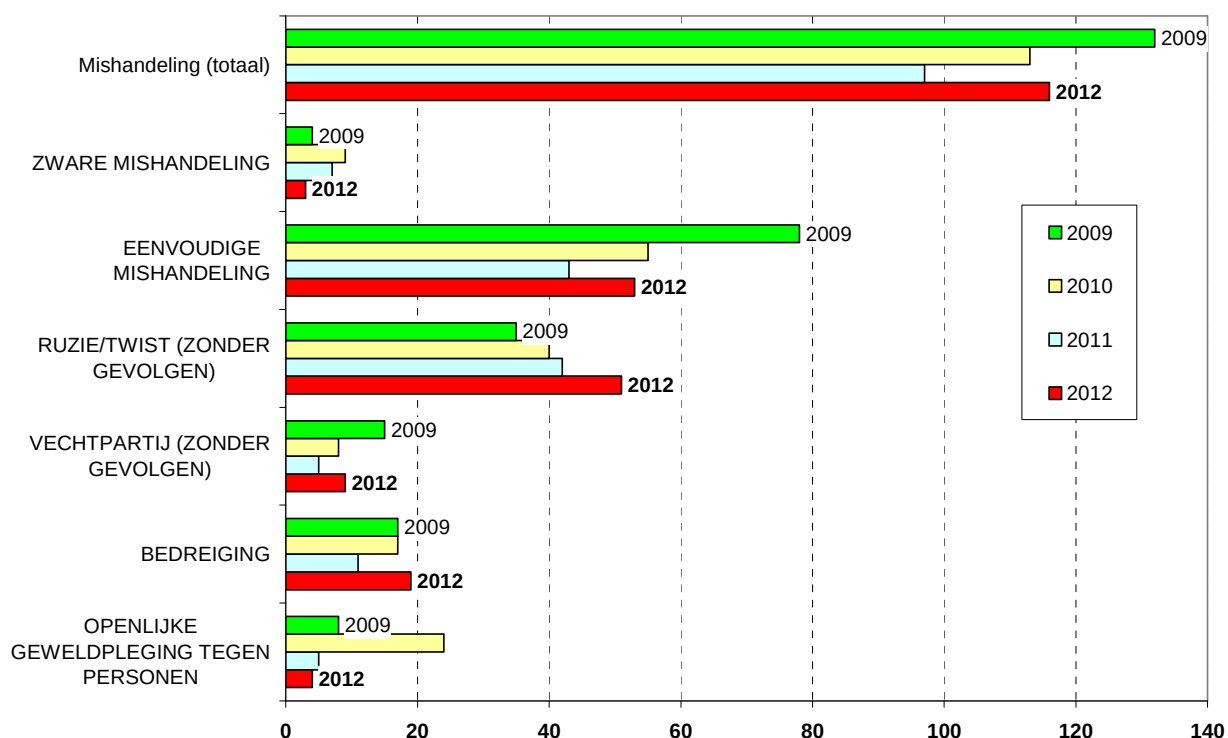
In deze Bijlage staan de gegevens over de aard en omvang van feitelijke inbreuken op de openbare orde en veiligheid, gevoelens van onveiligheid en veiligheidsrisico's. Doel is om inzicht te krijgen in de veiligheidssituatie in het uitgaansgebied van Hilversum.

Geregistreerde onveiligheid

Met behulp van geregistreerde onveiligheidscijfers van de politie kan worden bepaald wat de aard, omvang, spreiding en trendmatige ontwikkeling van criminaliteit is. In onderstaande grafiek is te zien dat het aantal incidenten in het centrum ten opzichte van 2009 en 2010 flink is gedaald.¹⁰

De onderste grafiek op de vorige bladzijde laat het aantal incidenten in het centrum zien per delictsoort. Op bijna alle onderdelen zien we een daling ten opzichte van 2009 / 2010. Gemiddeld vinden er jaarlijks zo'n 14 zware mishandelingen plaats in het centrumgebied van Hilversum. Dit is inclusief huiselijk geweld en burenruzies in het centrum. Omdat het centrum uit meerdere buurten en straten bestaat, is ook gekeken naar de cijfers van alleen de Groest. Zie volgende grafiek.

Gemiddeld vinden jaarlijks zo'n 6 zware mishandelingen plaats op de Groest (inclusief de delicten buiten de uitgaansmomenten).¹¹ De verzamelcategorie 'mishandelingen' is getalsmatig de grootste (ruzies, vechtpartijen, eenvoudige mishandelingen en zware mishandelingen). Gemeten over de afgelopen vier jaar zijn dat er gemiddeld 115 per jaar, waarbij de score van 2012 (116 mishandelingen) niet afwijkend is. Verder maakt het veel uit welk referentiejaar wordt gekozen. Ten opzichte van 2009 viel het aantal voorvallen in 2012 mee. Ten opzichte van 2011 was er echter bij diverse delicten sprake van een stijging.

Gerapporteerde onveiligheid

Officiële politiestatistiek wordt beïnvloed door aangiftebereidheid, politiesterkte, beleidsvrijheid onder politieambtenaren, prioriteitstelling, automatisering en registratiebereidheid bij de politie. Om de verborgen criminaliteit zichtbaar te krijgen, worden er onder meer slachtofferenquêtes uitgevoerd.

In de Omnibusenquête wordt ook gevraagd naar veilig uitgaan in Hilversum. Zo'n 56% van de bevolking gaat 's avonds wel eens uit in het centrum, met name naar theater, bioscoop en restaurant. 30% van de mensen verblijft ook na middernacht in het centrum. Van alle mensen voelt 82% zich doorgaans veilig op straat in het centrum (peiling 2012). Dit is hetzelfde percentage als in 2011. Doel in het IVP is dit percentage naar 83% te krijgen (vanuit het referentiejaar 2009, toen het nog 81% was).

82% voelt
zich
doorgaans
veilig

In de integrale Veiligheidsmonitor uit 2011 is aan degenen die zich wel eens onveilig voelen ook gevraagd of zij zich wel eens onveilig voelen in bepaalde situaties. In Hilversum geeft 37% aan zich wel eens onveilig te voelen 'in het centrum'. 36% gaf aan zich wel eens onveilig te voelen 'rondom uitgaansgelegenheden'. Ten opzichte van Nederland zijn dit forse percentages. Ten opzichte van 2009 zijn de percentages juist licht gedaald. Doel: in 2014 deze percentages te verlagen naar 29%.

Jeugdmonitor en veilig uitgaan

Het percentage jongeren dat zich onveilig voelt tijdens het uitgaan, kent een lichte stijging. Het percentage jongens dat zich onveilig voelt neemt toe, is in 2011 22 % (was in 2009 14 % en in 2007 9%); voor meisjes is dit percentage licht gedaald naar 24% (was 29% in 2009 en 20% in 2007). De meerderheid van de jongeren die uitgaan, geven aan zich wel veilig te voelen. Dat blijkt uit de resultaten van de jeugdmonitor 2011, een jongerenenquête die door de gemeente om de twee jaar onder jongeren wordt verspreid.

De meest bezochte voorzieningen zijn bar/café en bioscoop/filmhuis; gewaardeerd met respectievelijk het rapportcijfer 7,5 en 7,8. Ook de stijging in de afgelopen jaren van het percentage “restaurantbezoek” is vermeldenswaard. Ongeveer 41% van de jongeren blijft meestal tot na 02.00 uur in het centrum; circa 30% gaat tussen 24.00 uur en 02.00 uur naar huis en bijna 20% doet dat voor 24.00 uur; 8% deed hieromtrent geen opgave. Jongeren voelen zich onveilig, omdat:

- Er een gespannen/agressieve sfeer heerst.
- Men zich bedreigd voelt door groepjes (hang)jongeren (schreeuwen, achternalopen).
- Er veel ruzies/vechtpartijen zijn.
- Er rare mensen/ongure types/zwervers rondlopen.
- Er veel dronken/verslaafde figuren aanwezig zijn.

Jongeren en veilig uitgaan

In 2010 is er ook een speciale bijeenkomst georganiseerd over veilig uitgaan. Ruim 40 Hilversumse jongeren, raadsleden, professionals uit het veld en wethouder Jeugdzaken waren aanwezig. Onderwerp was de veiligheidssituatie in uitgaansgebied de Groest. Uit de bovengenoemde enquête blijkt dat veel jongeren zich hierover zorgen maken. Dit was aanleiding voor de gemeente om over dit onderwerp met de jongeren zelf in gesprek te gaan. Vijf filmteams bestaande uit Hilversumse jongeren gingen de straat op om leeftijdsgenoten hierover te interviewen. De resultaten hiervan werden gepresenteerd in woord en beeld. De jongeren schuwden niet om hun mening te geven en dat leidde tot oprechte eyeopeners bij de raadsleden en de professionals.

Ideeën en oplossingen

Een duidelijker deurbeleid en de aanwezigheid van meer politie op de Groest zijn de belangrijkste verbeterpunten die Hilversumse jongeren aanstipten tijdens de bijeenkomst. Wanneer jongeren om onduidelijke redenen worden geweigerd, kan dat tot agressie op straat leiden. Ook bestaande ruzies tussen verschillende scholen of jongeren met verschillende achtergronden kunnen tot overlast leiden.

“De Groest biedt voor ieder wat wils, maar als de verschillende groepen elkaar buiten op straat tegenkomen, gaat het wel eens mis.” (Jongen, 18 jaar).

Ook het onderwerp alcohol kwam uitgebreid aan bod. Hoewel jongeren niet perse meer regels willen, vinden ze wel dat het toezicht scherper mag om te voorkomen dat jongeren te veel drinken.

“Als je eenmaal binnen bent in een kroeg, dan controleren ze je leeftijd niet meer.” (Meisje, 17 jaar).

De jongeren gaven aan dat het belangrijk is dat de verschillende instanties die verantwoordelijk zijn voor de veiligheid op de Groest goed moeten onderzoeken welke groepen structureel voor overlast zorgen. Daar zouden maatregelen en regels op afgestemd moeten worden. Jongeren vinden het vaak eng en gevaarlijk om andere jongeren op hun gedrag aan te spreken, vooral als ze elkaar niet kennen, maar de aanwezigen willen wel gaan nadenken over mogelijkheden om zelf een grotere rol hierin te spelen.

Jongeren waren duidelijk minder te spreken over de geboden oplossing om de sluitingstijden in het uitgaansleven te vervroegen. Niet alleen hebben zij 's avonds al veel andere verplichtingen, maar ze vinden ook dat uitgaan 's nachts moet gebeuren. Ze verwachten dan ook niet dat het veiliger wordt op de Groest als dit zou worden ingevoerd.

“Dan gaat iedereen achteraf op straat hangen en krijg je juist problemen.” (Jongen, 21 jaar).

Onderzoek ´uitgaan in Hilversum´

Eind 2010 verscheen het onderzoek ´Uitgaan in Hilversum, een risicovolle gelegenheid?´, in opdracht van de politie Gooi en Vechtstreek en uitgevoerd door criminologe J. Lindeman. Dit onderzoek bevat ook een opsomming van diverse databronnen die een beeld geven van de situatie. In het onderzoek wordt geconstateerd dat het uitgaansgebied inwoners vanuit Hilversum aantrekt, maar ook mensen van buiten af. Niet alleen vanuit nabij gelegen dorpen maar ook vanuit grote steden als Almere en Utrecht. Dit komt voornamelijk door de centrale ligging van Hilversum ten opzichte van de grotere steden en door een goede aansluiting op het openbaar vervoer.

Politiegegevens

Het blijkt dat het geweld zich met name voordoet in het horecaconcentratiegebied en behelst de Groest en de Havenstraat. Tussen juni 2007 en juni 2010 kwamen zo'n 157 incidenten in dat gebied voor. Dat zijn gemiddeld 52 incidenten per jaar. Zo'n 69% van de incidenten vond buiten de horecazaken plaats. Het aantal incidenten van uitgaansgeweld gaat met de jaren wat op en neer en vertoont geen duidelijk stijgende lijn.

- Wanneer: De meeste geregistreerde incidenten van uitgaansgeweld vonden plaats in de nacht van zaterdag op zondag. Dit was dan vooral tussen één en drie uur 's nachts met een percentage van bijna 40 procent van alle voorgekomen incidenten. Op donderdag- en vrijdagavond vonden de minste incidenten plaats maar wel wederom met een piek tussen één en drie uur. Verder is er een relatief gelijkmatig maandverloop van incidenten. Er is geen specifieke samenhang tussen een bepaalde maand en een verhoogd risico op uitgaansgeweld.
- Aard van geweld: Wanneer gekeken wordt naar de aard van het uitgaansgeweld in Hilversum dan valt op dat maar liefst 92% van de incidenten bestaat uit mishandelingen (ruzie, twist, vechtpartij, eenvoudige mishandeling en zware mishandeling). Bij deze mishandelingen is vooral sprake van slaan, schoppen en het uitdelen van (kop)stoten. In sommige gevallen wordt hierbij gebruik gemaakt van een wapen (waaronder glaswerk en messen).
- Slachtoffers: Uit de politiegegevens valt niet veel concrete slachtofferinformatie af te leiden. In de meeste gevallen gaat het om willekeurige uitgaanspubliek.
- Daders: Uit de politiecijfers is gebleken dat vooral mannen worden aangehouden voor het plegen van geweldsincidenten. In totaal werden er in drie jaar tijd 106 mannen aangehouden ten opzichte van in totaal 6 vrouwen. Verder valt op dat aangehouden mannen in 54% van de gevallen van de leeftijd 18 tot 24 zijn. Met het ouder worden neemt het aantal aanhoudingen van mannen af. Voor aangehouden vrouwen geldt ook een piekleeftijd tussen de 18 en 24 jaar.
- Woonplaats: De aangehouden geweldplegers komen in de meeste gevallen uit de directe omgeving van Hilversum. Ook zijn zij in veel gevallen al vaker voor soortgelijke geweldsincidenten of overlast aangehouden. Wat verder opgemerkt kan worden is dat het gepleegde geweld in bijna een kwart van de geregistreerde incidenten plaatsvond in groepsverband.

Interviews met sleutelfiguren

Hoewel de politiecijfers niet duiden op een buitengewoon hoog of stijgend aantal incidenten komt uit het veiligheidsgevoel onder de respondenten wel degelijk een duidelijk probleem omtrent uitgaansgeweld naar voren. Een meerderheid is van mening dat het geweld steeds nadrukkelijker, vooral met toenemende ernst, naar voren komt. Als factoren binnen in een uitgaansgelegenheid werden vooral de inrichting en verzorging en de communicatieve vaardigheden van portiers als risicofactoren genoemd als oorzaken voor het ontstaan van geweld. Buiten de uitgaansgelegenheden werd de mogelijke oorzaak meestal gezien in gebreken aan de ruimtelijke opzet van de straten in het uitgaansgebied.

Bevindingen jongerenwerkers Versa

De signalen van verharding in het uitgaansgebied en geluiden van groepsvorming op de Groest waren aanleiding om in november 2012 een onafhankelijk onderzoek te laten doen naar de aard en omvang van de problematiek. In de Stuurgroep APJ (Aanpak Problematische Jeugdgroepen) is een voorstel uitgewerkt voor de inzet van ambulante jongerenwerkers van Versa op een aantal uitgaansavonden.

De opdracht was om in een periode van drie weken in het uitgaansgebied van Hilversum een onafhankelijk beeld en oordeel te vormen van mogelijke hinder en/of overlast van allochtone jongeren op de Groest en omliggende straten. Doel is het inventariseren van de aard en omvang van de problematiek vanuit het oogpunt van jongerenwerk. Financiering is gekomen vanuit het jeugdbeleid.

Conclusie: Tijdens de inventarisatie is niet gebleken uit de antwoorden van jongeren of uit de observatie van jongerenwerkers dat er sprake is van duidelijk afgebakende groepen jongeren die zich op de Groest verzamelen. Ook is niet geconstateerd dat er groepen of groepjes jongeren zijn die opzettelijk zorgen voor overlast of hinder, of bewust zich manifesteren op een manier die bij anderen als bedreigend kan worden ervaren. Wel is vast te stellen dat wanneer er al sprake is van groepen jongeren, dit veelal kleine groepjes vrienden zijn op weg van en naar horeca op de Groest, met de intentie daar uit te gaan. Na sluitingstijd verandert het beeld. Niet omdat er dan wel groepen worden gevormd, maar omdat dan alle jongeren en volwassen horeca bezoekers tegelijk op de Groest aanwezig zijn. Dit gecombineerd met (overvloedig) drankgebruik zou kunnen bijdragen aan het gevoel van onveiligheid bij sommige Groest bezoekers, ook omdat op dat moment meer dan op andere momenten gedurende de avonden er sprake is van opstootjes.

Tijdens de inventarisatie is niet gebleken dat er duidelijk herkenbare groepen zijn die andere bezoekers bedreigen na sluitingstijd. De ervaring van jongeren en horeca is dat het vaak begint met kleine individuele incidenten, waar meerdere omstanders zich vervolgens mee bemoeien. Daarbij is dan niet meteen sprake van groepen die tegenover elkaar staan, of 1 groep die zich dreigend manifesteert.

Het gegeven dat er na sluitingstijd vaak opstootjes zijn, waaronder de incidenten die door de media zijn belicht, en het gegeven dat het volledige uitgaanspubliek om 3 uur 's nachts op de Groest staat kan het gevoel van onveiligheid voeden. Maar tijdens de inventarisatie is niet gebleken dat dit gevoel het gevolg is van het gedrag van een of meerdere specifieke groepen jongeren, en dus ook niet groepen bestaande uit allochtone of nog concreter Marokkaanse jongeren. Uit de inventarisatie nogmaals is niet gebleken dat er sprake is van vastomlijnde groepen jongeren met als gemeenschappelijk doel het hangen op de Groest. Veeleer is er sprake van kleine groepjes vrienden die op de Groest zijn omdat ze naar de horeca daar gaan.

Bevindingen cameratoezicht centrum

Het rapport 'Evaluatie cameratoezicht, De Groest en directe omgeving, Brunekreef Consultants' is in februari 2013 verschenen. Omwille de beknoptheid wordt in deze nota alleen de essentie herhaald. Vanaf oktober 2012 worden systematisch alle voorvallen in het cameratoezichtsgebied geregistreerd. Het live bekijken van de camera's gebeurt door particuliere toezichthouders. Binnen deze evaluatie periode zijn door de observanten van het cameratoezicht in totaal 349 voorkomende feitelijkheden vanuit het cameragebied vastgelegd. De meest voorkomende feiten zijn ruzie/twist, aanhouding verdachte, wildplassen, overlast jeugd, vechtpartij zonder gevolgen, alcohol nuttigen in openbaar gebied en bezit (hard/soft) drugs. In het rapport wordt dan ook geconcludeerd dat het cameratoezicht een hedendaags en zeer effectief stuk gereedschap is voor de politie en overige toezichthouders in het kader van de handhaving van de openbare orde en veiligheid. Het advies in het rapport is om het cameratoezicht op de Groest en omgeving voort te zetten, in eigen beheer te houden en uit te breiden op de Groest en omgeving. Ook wordt gepleit voor cameratoezicht rond het NS-station, de Havenstraat (ook horecagebied) en het Langgewenst. Zie verder ook eindnoot 4.

Cameratoezicht Stationstunnel

In 2010 is een Lokaal Veiligheidsarrangement (LVA) afgesloten, de doelstelling van het LVA is de leefbaarheid en veiligheid rondom de drie stations in Hilversum te verbeteren en te behouden. Het LVA is een arrangement afgesloten met de volgende partners; Politie Gooi en Vechtstreek, het Korps Landelijke Politiediensten, Spoorwegpolitie, het Openbaar ministerie, NS Stations BV en Connexxion. ProRail wordt in de nabije toekomst ook partner.

Evaluatie: Onderdeel van het totale pakket aan maatregelen is het cameratoezicht in de stationstunnel. In mei 2012 heeft de gemeenteraad ingestemd met het voorgenomen besluit van de burgemeester om drie camera's te plaatsen in de stationstunnel van station Hilversum. Afgesproken is dat de evaluatie in het tweede kwartaal van 2013 naar de raad wordt gestuurd. Vanwege de diverse raakvlakken tussen het LVA en Veilig uitgaan is besloten de evaluatie op te nemen in deze nota. Cameratoezicht in de stationstunnel moet leiden tot een verbetering van de veiligheid, een vergroting van de sociale veiligheidsgevoelens van de omwonenden van station Hilversum en handhaving van de openbare orde in deze omgeving. ProRail heeft zorg gedragen voor de camera's, NS heeft de installatie geregeld en het uitkijken van de beelden verzorgd.

Prestaties: Er is een camerasysteem in de langzaamverkeertunnel van station Hilversum opgehangen. Dit systeem is op 27 juni 2012 opgeleverd. Het systeem bestaat uit vier camera's nabij de beide ingangen van de langzaamverkeertunnel, zes camera's in de langzaamverkeertunnel, een server met opslag en bekabeling, leiding werk en installatie kosten. Daarnaast is afgesproken dat per maand een aantal minuten de camera's uitgekeken worden. Er is extra uitgekeken tijdens een tweetal evenementen Hilversum On Air en Hilversum Alive.

Cijfers: Per kwartaal worden de rapportages bekeken om acties en afspraken waar nodig bij te sturen. Zo'n 87% van alle reizigers geeft de sociale veiligheid overdag in het station Hilversum het cijfer 7 of hoger. Dit percentage daalt als het avond wordt, dan gaat het om 51%. Zo'n 40% van de Hilversumse bevolking voelt zich wel eens onveilig op het treinstation (landelijk gemiddelde is 24%). Twee jaar geleden was dat nog 35%. Fietsdiefstal is het meest voorkomende incident rondom het station Hilversum. Overlast zwevers volgt daarna (vooral 's middags) en zakkenrollerij (met name 's ochtends). Verder vinden er soms ook zwaardere incidenten plaats, waaronder geweldsdelicten (waaronder enkele bedreigingen en gevallen van geweld tegen objecten / vernieling). Ook waren er diverse gevallen van diefstal (waaronder veel winkeldiefstal). De NS registreert verder met het systeem Railpocket en de Veiligheidcentrale van NS. In beide systemen zijn er geen meldingen voor de tunnel ontvangen voor de periode 1 juli 2012 tot 31 januari 2012.

Resultaten: Door de draadloze Internetverbinding (3G) werden de prestaties van het systeem erg beïnvloed. Als er extra dataverkeer is (veel GSM gebruikers in een klein gebied), kan de 3G verbinding het niet aan en kunnen de beelden wegvallen. Dit heeft er toe geleid dat er sporadisch gekeken is, met name om te controleren of het camerasysteem nog functioneerde. Het systeem neemt lokaal de beelden op waardoor de beelden altijd aanwezig zijn geweest. De politie heeft geen gebruik gemaakt van de opgeslagen beelden.

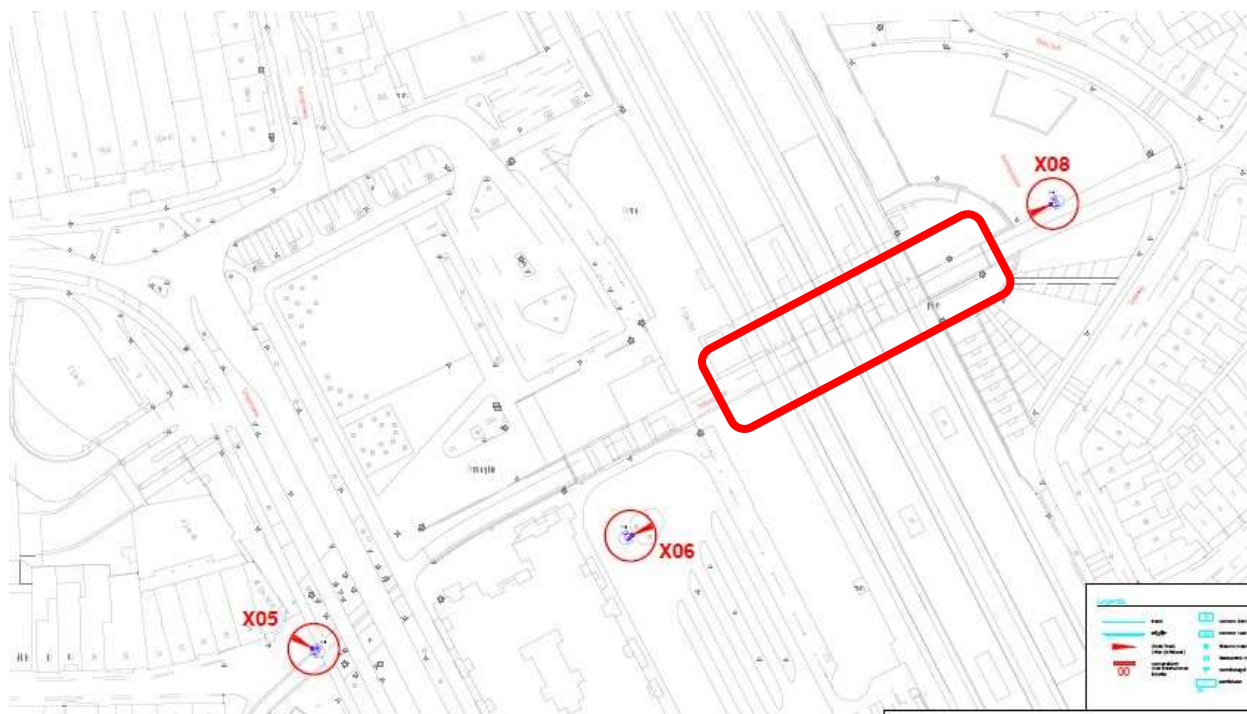
Conclusie: De afgelopen periode is er overlast geweest van zwervers op en rond het station. Personeel en winkeliers hebben problemen gehad. Inzet van NS (extra toezicht), de gemeente (gebiedsverboden, inzet BOA's en structurele hulp voor probleemveroorzakers) en politie (frequente aanwezigheid en handhaving) hebben tot een beheersbare situatie geleid. Wij zien het aantal meldingen van winkeliers op station afnemen. Hilversum is inmiddels uit de top 10 van meldingen verdwenen. De samenwerking binnen het LVA werkt naar tevredenheid waarbij partners elkaar weten te vinden. Uit de beschikbare cijfers kan geen conclusie worden over het effect en de resultaten van het cameratoezicht.

Aanbeveling: Om een beter mogelijkheid te hebben om beelden uit te kijken is het aan te bevelen een betere verbinding te maken tussen camerasysteem en de Landelijke Toezichtruimte van NS. Tot nu toe zijn alle kosten gedragen door NS Reizigers. Voor de komende periode moeten nieuwe afspraken worden gemaakt over inzet camera's, uitkijkarrangement en eventuele kosten die dit met zich meebrengt. Grofweg zijn er drie opties, waarbij de optie doorgaan met het huidige systeem afvalt, vanwege de technische problemen:

- 1) Beëindiging cameratoezicht.
- 2) Doorgaan op een vast systeem, de NS kan dit dan ook voor de perrons regelen.
- 3) Camera's in de stationstunnel betrekken bij het cameratoezicht in het centrumgebied.

Geadviseerd wordt voor de derde optie te kiezen. Daarmee wordt voorkomen dat er eilandjes ontstaan in het cameratoezicht in het centrum. In § 3.4.1 op blz. 12 werd al geadviseerd om twee camera's te plaatsen aan beide kanten van het NS-station (Oosterspoorplein en Stationsplein). Zie ook onderstaande tekening. Daarmee komen de camera's in beheer van de gemeente. Dat past ook beter bij de toedeling van bevoegdheden, aangezien het om cameratoezicht gaat in de publieke ruimte, en de Stationstunnel onderdeel uitmaakt van het openbare domein.

Financiën: Kosten voor infrastructuur om de bestaande camera's te koppelen aan het systeem van de gemeente en licentiekosten komen neer op eenmalig een bedrag van € 7.000 en de jaarlijkse kosten voor beheer en onderhoud zijn € 2.000.

¹ www.hilversum.nl/Leven_en_Werken/Veiligheid/Openbare_orde_en_criminaliteit

² Studies van ondermeer Regioplan en het Sociaal en Cultureel Planbureau tonen aan dat het effect van camera's minimaal is bij het voorkómen van geweld in uitgaansgebieden omdat deze vaak worden gepleegd onder invloed van een grote drank- en drugsconsumptie. Wel is het effectief in de bestrijding van diefstal en vernielingen. Uit de literatuur blijkt verder dat zowel de achtergrond en persoonlijkheid van de dader als diens gesteldheid (onder invloed van alcohol of drugs) als het type delict (voornemen en voorbereiding of niet) van belang zijn voor de effectiviteit van cameratoezicht. Ook de context (in duidelijk begrensde gebieden zoals parkeerplaatsen, bedrijventerreinen en winkelcentra is het cameratoezicht doorgaans effectiever), de publiciteit (bekendheid met cameratoezicht) en de politierespons (monitoring en opvolging) hebben invloed op de effectiviteit.

³ Vrijwel alle studies tonen aan dat het veiligheidsgevoel na plaatsing van de camera's (substantieel) is gestegen. De Vrije Universiteit en gemeenten als Rotterdam, Zoetermeer, Oosterhout, Amsterdam en Alkmaar toonden eerder aan dat mensen zich in een gebied met camera's veiliger voelen. Dat wil overigens niet zeggen dat het er ook daadwerkelijk veiliger is.

⁴ Negen camera's erbij. Het gaat om: 1x Kampstraat/Spoorstraat, 1x Schapenkamp/Leeuwenstraat, 1x Kerkstraat/Zeedijk. Voor het creëren van een effectiever cameratoezicht op de Langestraat is een extra camerapositie noodzakelijk. Dus op de hoek 1x Langestraat/Scheering. Op één locatie dient vanwege de jaarlijkse kermis extra maatregelen genomen te worden. De inzoommogelijkheid van de camera op de Groest tegenover de Biersteeg, op ondermeer de late nacht discotheek G Spot, wordt namelijk geheel ontnomen door de inrichting van de kermis. Het advies is hiervoor een camera te plaatsen op de hoek de 1x Groest/Spuisteeg. De camera op de hoek Groest/Herenstraat wordt hiervoor gebruikt. Voor de korte termijn is dit dus een verplaatsing van een camera en niet een uitbreiding. Deze camera geeft tevens ruime inzoommogelijkheden op de Spuisteeg. Wanneer de uitbreiding wordt geaccepteerd komt de camera op de Groest-Herenstraat weer terug en blijft de camera Groest-Spuisteeg bestaan. Vervolgens 1x Stationsplein en 1x Oosterspoorplein. En tenslotte 1x Langgewenst/Marktplein en 1x Havenstraat/Vaartweg (recht tegenover de Kolenstraat).

⁵ De oorspronkelijke inzet was vrijdagnacht vier politiemensen en zaterdagnacht zes. Donderdagnacht was er geen inzet van HIT.

⁶ *Ingenomen en uitgehaald, Leerstoel Veiligheid en Burgerschap, VU Amsterdam, Juli 2012.*

⁷ Datum uitspraak: 31-01-2013, Artikel van de APV (verbod openlijk gebruik drugs op de weg) is een verboden duplicatie van de strafbepalingen in de Opiumwet. De Opiumwet bevat een absoluut geformuleerd en daarmee uitputtend bedoeld verbod op het 'aanwezig hebben' van hennepproducten. http://zoeken.rechtspraak.nl/resultpage.aspx?snelzoeken=true&searchtype=lijn&lijn=BZ0314&vrije_tekst=blowverbod

⁸ Zintuigbeïnvloeding en Veiligheid, Verslag van een innovatieproject, Amsterdam, september 2012, Marnix Eysink Smeets, Koen van 't Hof en Henk-Jelle Zandbergen. Rapport te downloaden via: <http://www.hetccv.nl/binaries/content/assets/ccv/dossiers/wijkveiligheid/eindrapport-zintuigbeïnvloeding-en-veiligheid.pdf>

⁹ Kenmerken van de daders, de slachtoffers of de plaatsen waar incidenten plaatsvinden kunnen niet alleen verklaringen bieden voor de problematiek, maar kunnen ook fungeren als aangrijpingspunten voor actie. Zowel bij de analyse van de problematiek als bij het uitwerken van maatregelen moeten deze dimensies dan ook nadrukkelijk worden betrokken.

¹⁰ Delicten zoals openlijk geweld, bedreiging, vechtpartijen, ruzies, mishandelingen, zakkenrollerij, straatroof, vandalisme.

¹¹ Mishandeling is het toebrengen van fysieke schade, verwondingen of pijn bij een ander. Wanneer de mishandeling niet 'eenvoudig' is en er opzettelijk zwaar lichamelijk letsel wordt toegebracht, wordt gesproken van zware mishandeling.